

Monimuoto-opiskelijoiden oppimistarinat muuttuvassa työelämässä

Pauliina Saaristo

Johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma

Tekijä	
Pauliina Saaristo	
Koulutusohjelma	
Johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma	
Opinnäytetyön otsikko	Sivu- ja liitesivumäärä
Monimuoto-opiskelijoiden oppimistarinat muuttuvassa työelämässä	64 + 1
Opinnäytetyö tehtiin toimeksiantona Haaga-Helia ammattikorkeakoulun Viestintäpalveluille. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kirjoittaa haastattelujen pohjalta monimuoto-opiskelijoiden tarinoita oppimisesta ja osaamisen täydentämisestä Haaga-Heliassa. Tarinoissa oli tarkoitus nostaa esille oppimisen ilon ja opinnoissa onnistumisen kokemuksia. Opiskelijoiden tarinoita hyödynnetään Haaga-Helian viestinnässä ja markkinoinnissa. Opinnäytetyössä oli tarkoitus selvittää myös, mitä tarinoiden kautta viestiminen on sekä millaiset valmiudet Haaga-Helia antaa monimuoto-opiskelijoille työelämään. Tietoperusta koostuu oppimisesta, oppimisen ilosta, osaamisen kehittämisestä sekä tarinoiden hyödyntämisestä viestinnässä. Opinnäytetyöni on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus ja siinä on sekä toiminnallisia että tutkimuksellisia piirteitä. Aineisto kerättiin teemahaastattelujen avulla haastattelemalla seitsemää monimuoto-opiskelijaa sekä kahta asiantuntijaa. Haastattelut toteutettiin helmi-, maaliskuussa ja syyskuussa 2015. Opinnäytetyön aineiston analyysimenetelminä käytettiin sisällönanalyysia ja narratiivista analyysia. Haaga-Helia rakentaa markkinointikampanjansa melko pitkälle Haaga-Helian opiskelijoiden ja heidän uratarinoiden varaan, eli tarinoiden merkitys on erittäin suuri. Toimeksiantaja on tyytyväinen tuotettuihin tarinoihin, ja kaikkiin asetettuihin tutkimuskysymyksiin saatiin vastaukset. Monimuoto-opiskelijoiden tarinoissa yhdistyi opiskelijoiden innostuneisuus opinnoista ja he kaikki kokivat tärkeäksi täydentää ja vahvistaa omaa osaamista muuttuvassa työelämässä. Kaikki opiskelijat olivat kokeneet opinnoissaan onnistumisen ja oppimisen iloa. Tarinoissa nousi esille etenkin se, että opiskelijat olivat yllättyneet omasta osaamisen tasostaan. Kaikkien haastateltujen mielestä Haaga-Helia antaa hyvät valmiudet työelämään.	
Asiasanat	
oppiminen, oppimisen ilo, osaamisen kehittäminen, tarinat viestinnän välineenä	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Aiheen rajausta ja työlle asetetut tavoitteet	1
1.2	Työssä käytetyt menetelmät.....	2
1.3	Käsitteet.....	4
1.4	Työn rakenne.....	4
2	Osaamisen kehittäminen muuttuvassa työelämässä	6
2.1	Osaaminen	6
2.2	Työelämän osaamisvaatimusten muuttuminen.....	8
2.2.1	Työntekijälle asetetut osaamisvaatimukset.....	9
2.2.2	Kielitaidon merkitys	10
2.3	Osaamisen kehittämisen tuomat haasteet organisaatioiden kilpailukyvyille	11
2.4	Organisaation antama tuki henkilöstön kouluttautumiseen ja kouluttautumisen muodot.....	13
3	Aikuinen oppijana.....	16
3.1	Omaehtoisuus, itseohjautuvuus ja itsensä johtaminen	17
3.2	Elinikäinen ja elämänlaajuinen oppiminen.....	18
3.3	Oppimisen ilo	18
4	Yrityksen ulkoinen viestintä ja markkinointi.....	21
4.1	Yrityksen imago ja maine	21
4.2	Tarinoilla viestiminen.....	22
5	Haaga-Helia ammattikorkeakoulu toimeksiantajana	24
5.1	Haaga-Helian strategia	24
5.2	Haaga-Helian viestintä ja markkinointi	25
5.2.1	Haaga-Helian imago ja maine	25
5.2.2	Opiskelijoiden tarinoiden hyödyntäminen viestinnässä.....	26
5.3	Haaga-Helian monimuotokoulutukset.....	28
5.3.1	Avoin ammattikorkeakoulu	29
5.3.2	Täydennyskoulutus HSO-sihteereille.....	30
6	Monimuoto-opiskelijoiden haastattelujen tulokset.....	31
6.1	Haaga-Helian valitseminen opiskelupaikaksi.....	33
6.2	Opiskelu Haaga-Heliassa.....	34
6.3	Onnistumisen ilon kokemukset ja parhaat asiat opinnoissa.....	36
6.4	Opinnoista saadut hyödyt työelämän näkökulmasta ja Haaga-Helian onnistuminen kouluttajana.....	38
6.5	Palautte Haaga-Heliale ja vinkit tuleville opiskelijoille	40
6.6	Tulosten yhteenveto.....	42

7	Monimuoto-opiskelijoiden tarinat	46
8	Pohdinta.....	54
8.1	Johtopäätökset.....	54
8.2	Tavoitteiden saavuttaminen ja menetelmien sopivuus.....	55
8.3	Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti	56
8.4	Kehittämisehdotuksia	57
8.5	Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi	58
	Lähteet	59
	Liitteet.....	65
	Liite 1. Haastattelukysymykset monimuoto-opiskelijoille	65

1 Johdanto

1.1 Aiheen rajaus ja työlle asetetut tavoitteet

Tämä opinnäytetyö tehtiin toimeksiantona Haaga-Helia ammattikorkeakoulun Viestintäpalveluille. Opinnäytetyön aihe on Haaga-Helian monimuoto-opiskelijoiden oppimistarinat muuttuvassa työelämässä. Nykypäivänä työntekijöiltä toivotaan myönteistä suhtautumista oppimiseen ja omien oppimistarpeiden tunnistamiseen. Työntekijöiden tulisi ymmärtää työelämän muuttumisen aiheuttamat tarpeet oman osaamisen päivittämiselle. Kirjoitin opinnäytetyöhöni monimuoto-opiskelijoiden tarinoita oppimisesta ja osaamisen kehittämistä, oppimisen ilosta sekä opiskelun hyödyistä työelämän näkökulmasta. Monimuoto-opiskelu tarkoittaa lähiopetuksen, itseopiskelun, etäopiskelun sekä ohjauksen muodostama kokonaisuutta opiskelumuotona (Paane-Tiainen 2000, 16). Lisäksi opinnäytetyössä selvitettiin, mitä tarinoilla viestiminen on ja mikä opiskelijoiden tarinoiden merkitys on Haaga-Heliale viestinnän ja markkinoinnin näkökulmasta.

Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- 1) Millaisia Haaga-Helian monimuoto-opiskelijoiden oppimistarinat ovat?
- 2) Mitä tarinoiden kautta viestiminen on ja mikä on opiskelijoiden tarinoiden merkitys Haaga-Heliale viestinnän ja markkinoinnin näkökulmasta?
- 3) Ovatko monimuoto-opiskelijat kokeneet opinnoissaan onnistumisen ja oppimisen iloa ja millaisia kokemukset ovat?
- 4) Millaiset valmiudet Haaga-Helia antaa monimuoto-opiskelijoille työelämään?

Opinnäytetyön tutkimustuloksissa vertaillaan monimuoto-opiskelijoiden haastatteluja toisiinsa eri teemojen osalta. Tutkimuksessa selvitettiin myös opintojen hyödyllisyyttä työelämän näkökulmasta sekä selvitettiin, mitä asioita nykypäivän työelämää varten tulisi opiskella ja mitä osaamista hankkia monimuoto-opiskelijoiden mielestä. Tutkimuksessa selvitettiin myös opiskelijoiden toivomuksia ja ennako-odotuksia opintojen suhteen ja sitä ovatko ne toteutuneet. Tarkoituksena oli myös selvittää, onko opintojen suorittamisella vaikutusta opiskelijoiden tulevaisuuden suunnitelmiin, kuten eri alalle tai toisiin työtehtäviin hakeutumiseen.

Keräsin aineiston haastattelemalla Haaga-Helian monimuoto-opiskelijoita sekä asiantuntijoita Haaga-Heliassa. Opinnäytetyössä haastateltiin viestintäpäällikkö Ari Nevalaista ja avoimen ammattikorkeakoulun koulutusvastaavaa Katriina Haverista. Opinnäytetyöhön

haastateltiin seitsemää monimuoto-opiskelijaa. Haastateltavat henkilöt pyrittiin valitsemaan niin, että saataisiin mahdollisimman laaja katsaus eri koulutusohjelmista.

Haastatteluista kirjoittamiani tarinoita voidaan hyödyntää Haaga-Helian viestinnässä ja markkinoinnissa kerrottaessa oppilaitoksen tarjoamista koulutusvaihtoehdoista eri elämän vaiheissa oleville ihmisille. Tarinoiden avulla voidaan lisätä ihmisten tietoisuutta Haaga-Helian tarjoamista monimuotokoulutuksista sekä kertoa, millaista monimuoto-opiskelu Haaga-Heliassa on. Tarkoitus on saada ihmiset samaistumaan tarinoihin, miettimään omaa koulutuksen tarvettaan sekä herättää kiinnostusta täydennys- tai tutkinto-opintoihin Haaga-Heliassa. Tarinoita on tarkoitus hyödyntää Haaga-Helian verkkosivuilla, ja etenkin avoimen ammattikorkeakoulun verkkosivuilla on suuri tarve monimuoto-opiskelijoiden tarinoille avoimen ammattikorkeakoulun koulutusvastaava Katriina Haverisen mukaan. Haastattelujen avulla kerättiin myös muuta hyödyllistä tietoa Haaga-Helian Viestintäpalveluiden ja avoimen ammattikorkeakoulun käyttöön. Lähetin haastatteluista dokumentoidun aineiston kokonaisuudessaan Katriina Haveriselle.

1.2 Työssä käytetyt menetelmät

Opinnäytetyön tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen ja siinä on sekä toiminnallisia että tutkimuksellisia piirteitä. Toiminnallisen osuuden tuloksena syntyi fyysinen tuotos eli tarinat. Opinnäytetyö koostuu kolmesta osasta: tietoperustasta, joka muodostuu alan kirjallisuudesta, haastattelujen avulla kerätystä aineistosta ja sen analysoinnista sekä produktista eli monimuoto-opiskelijoiden tarinoista.

Aineisto kerättiin teemahaastattelujen eli puolistrukturoitujen haastatteluiden kautta, joissa käytettiin myös narratiivista haastattelutyylä. Teemahaastattelu rakentuu valittujen teemojen ja niitä tarkentavien kysymysten ympärille. Kysymyksille ei ole asetettu tarkkaa muotoa ja järjestystä. Teemahaastattelussa voidaan kysyä myös uusia, mieleen tulevia ja tilanteeseen sopivia kysymyksiä. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2009, 41, 97; Tuomi & Sarajärvi 2003, 77; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 197.) Narratiivisessa eli kerronnallisessa haastattelussa aineisto muodostuu kertomuksista ja tarkoitus on kuulla haastateltavalta tarinoita hänelle tärkeistä aiheista. Tarinat toimivat vuorovaikutuksen välineenä ja niiden avulla välitetään kokemuksia ja sanatonta tietoa. Narratiivisessa haastattelussa on tärkeää antaa haastateltavalle tarpeeksi tilaa ja aikaa kerronnalle. (Ruusuvoori & Tiittula 2005, 189; Kaasila, Rajala & Nurmi 2008, 45,46.)

Kysyin haastattelussa monimuoto-opiskelijoilta heidän työ - ja koulutustaustasta, opinnoistaan Haaga-Heliassa sekä tulevaisuuden suunnitelmista. Haastattelukysymykset oli suunniteltu hyvin etukäteen. Haastattelussa käyttämäni kysymykset olivat avoimia ja pyrin miettimään sellaisia kysymyksiä, joihin saisin vastauksia tarinoin. Kysyin monimuoto-opiskelijoilta esimerkiksi seuraavia asioita: ”Oletko kokenut opinnoissa onnistumisen ja oppimisen iloa, millaisissa tilanteissa?” ja ”miten olet hyötynyt lisäopinnoista työelämässä tai muulla tavoin?” (Liite 1). Haastatteluissa kysymysten järjestys ja painotus kuitenkin vaihteli haastateltavasta riippuen.

Opinnäytetyössä käytetään narratiivista tutkimusotetta. Narratiivisuudesta voidaan käyttää synonyymina myös sanaa tarinallisuus. Narratiivi-sanaa käytetään usein aineistosta, joka on kerätty haastattelujen avulla ja se kuvastaa tarinankertojan eli haastateltavan omaa ääntä ja kerrotun tarinan ainutlaatuisuutta. Narratiivisessa tutkimuksessa on tärkeää havainnoida sitä, miten haastateltavat luovat merkityksiä asioille tarinoidensa välityksellä ja yleensä narratiivisessa tutkimuksessa tietoa kerätään juuri dialogisesti keskustellen. Narratiivilla voidaan tarkoittaa myös sellaista tarinaa, jonka tutkimuksen tekijä on itse kirjoittanut esimerkiksi haastattelussa tärkeiksi nousseista tapahtumista ja näkökulmista. Tarina kerrotaan haastateltavan omasta näkökulmasta ja se tekee siitä merkityksellisen. Haastatteluilla kerätty aineisto kirjoitetaan yleensä valmiiksi narratiiviseen muotoon. (Myers 2013, 209–210; Aaltola & Valli 2007, 142, 147, 155, 156.)

Opinnäytetyön aineiston analyysimenetelminä käytettiin sekä narratiivista analyysia että sisällönanalyysia. Narratiivista analyysia voidaan käyttää aineiston järjestämiseen ja esittämiseen tarinaksi. Narratiivisessa analyysissa haastattelujen avulla kerätty aineisto analysoidaan ja tutkitaan, mitä merkityksiä se antaa lukijalle. Analyysin avulla tarinasta pyritään tuomaan esille tutkimuksen kannalta merkityksellisimpiä asioita ja haastateltavalle tärkeitä asioita. Opinnäytetyössä käytettiin narratiivista analyysia purettaessa monimuoto-opiskelijoiden haastattelut ja juonennettaessa ne tarinoiksi. (Myers 2013, 209–211.) Narratiivisen analyysin avulla pyritään kirjoittamaan ehjä, juonellinen ja ajassa etenevä tarina. (Aaltola & Valli 2007, 149). Sisällönanalyysia käytettiin etsiessä sekä monimuoto-opiskelijoiden että asiantuntijoiden haastatteluista vastauksia tutkimuksen kannalta olennaisiin kysymyksiin sekä analysoitaessa haastattelujen avulla kerättyä aineistoa. Sisällönanalyysissa tutkimusaineisto kuvataan sanallisesti ja pyritään löytämään merkityskokonaisuuksia ja merkityssuhteita aineistosta. Sisällönanalyysilla tavoitellaan selkeää ja sanallista kuvausta tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä. Aineistoa luokitellaan ja se muokataan tiivistettyyn, selkeään ja informatiiviseen formaattiin. (Tuomi & Sarajärvi, 105–106, 110; Myers 2013, 172.)

Dokumentoin kaikki haastattelut huolellisesti ja sain haastatteluista kattavan aineiston, yhteensä 19 sivua, opinnäytetyöhöni. Aineiston määrä mahdollisti laajan analysoinnin. Kirjoitin tarinat aineistosta toimeksiantajan antamien ohjeiden mukaisesti, mukailen aikaisemmin kirjoitettujen uratarinoiden tyyliä, millä taattiin se, että kirjoittamani tarinat ovat ulkoasultaan yhtenäisiä ja Haaga-Helian viestintälinjan mukaisia muiden jo julkaistujen tarinoiden kanssa. Tarkistutin vielä kirjoittamani narratiivit haastateltavilla sekä viestintäpäällikkö Ari Nevalaisella, ja tein esitetyt korjausehdotukset ennen tarinoiden luovutusta Viestintäpalveluiden käyttöön.

1.3 Käsitteet

Opinnäytetyön tietoperustan muodostavat oppiminen, oppimisen ilo, osaamisen kehittäminen ja tarinat viestinnän välineenä. Viitekehyksessä tutkin oppimisen ja osaamisen kehittämisen teemoja eri näkökulmista: toimeksiantajan eli kouluttajan, yritysten ja organisaatioiden sekä oppijan näkökulmasta. Opinnäytetyössäni painopiste on kuitenkin oppijan näkökulmassa. Oppimisen näkökulmat linkittyvät toisiinsa ja viitekehyksessä käytän oppimisen ja osaamisen kehittämisen käsitteitä limittäin.

Tarinoissa on paljon voimaa ja niiden avulla vedotaan ihmisten tunteisiin ja vaikutetaan päätöksiin. Tarinat ovat mieleenpainuva ja tehokas tapa välittää vaikeasti näkyväksi saatavaa tietoa ja näkemyksiä. Tarinat toimivat tärkeässä osassa yrityksen identiteetin ja maineen muokkaamisessa. Yritykset voivat hyödyntää ja käyttää tarinoita monin tavoin, etenkin ulkoisessa viestinnässään. (Aula & Mantere 2005, 60–63.)

AHOTointi tarkoittaa aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. AHOTointi nopeuttaa opintojen suorittamista, kun opiskelijan ei tarvitse opiskella uudelleen jo osaamia asioita ja taitoja, vaan opiskelija voi osoittaa osaamisensa näytöillä tai hyväksilukemalla aiemmin suoritettuja opintoja. (Haaga-Helia, Opinto-opas.)

1.4 Työn rakenne

Keskityn opinnäytetyössäni kertomaan oppimisesta ja osaamisen kehittämisestä työelämässä olevan monimuoto-opiskelijan näkökulmasta. Kerron opinnäytetyössäni myös lyhyesti, miten organisaatioissa tulisi ottaa huomioon työelämän muuttuminen ja sen asettamat haasteet henkilöstön osaamisen kehittämiselle. Käsitelen myös opinnäytetyön toimeksiantaja Haaga-Heliana koulutuksen tarjoajan näkökulmasta. Opinnäytetyössä esittelen Haaga-Helian koulutustarjontaa kokonaisuudessaan lyhyesti, mutta keskitytään mo-

nimuoto-opiskelijoille tarjottavaan koulutukseen. Lisäksi kerron, miten Haaga-Helia hyödyntää opiskelijoiden tarinoita viestinnässään.

Tämä opinnäytetyö koostuu kahdeksasta luvusta. Ensimmäinen luku toimii johdantona opinnäytetyöhön. Luvussa kaksi käsitellään osaamisen kehittämistä muuttuvassa työelämässä sekä työntekijän että organisaation näkökulmasta ja kerrotaan henkilöstön kouluttamisen muodoista. Luvussa kolme käsitellään aikuiseen oppijana liittyviä ominaisuuksia ja käsitteitä sekä kerrotaan oppimisen ilosta. Luvussa neljä käsitellään yrityksen ulkoista viestintää, markkinointia ja kerrotaan tarinoilla viestimisestä sekä tarinoiden hyödyntämiskeinoista liiketoiminnassa. Luvussa viisi käsitellään Haaga-Helias opinnäytetyön toimeksiantajana ja esitellään Haaga-Helian strategia, kerrotaan Haaga-Helian viestinnästä, markkinoinnista ja opiskelijoiden tarinoiden hyödyntämisestä viestinnässä sekä kerrotaan Haaga-Helian tarjoamista koulutuksista monimuoto-opiskelijoille. Lisäksi luvussa viisi esitellään aikaisemmin kirjoitettuja Haaga-Heliasta valmistuneiden opiskelijoiden uratarinoita. Luvussa kuusi esitellään monimuoto-opiskelijoiden haastattelujen tulokset sekä analysoidaan ja pohditaan haastatteluista esiin nousseita asioita. Luvussa seitsemän esitellään monimuoto-opiskelijoiden haastatteluista kirjoitetut tarinat. Viimeisessä luvussa, luvussa kahdeksan, tarkastellaan tutkimustuloksia, tehdään johtopäätöksiä, arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta sekä arvioidaan koko opinnäytetyöprosessia ja omaa oppimista.

2 Osaamisen kehittäminen muuttuvassa työelämässä

Työntekijöiltä toivotaan nykypäivänä myönteistä suhtautumista oppimiseen ja omien oppimistarpeidensa tunnistamiseen. Työntekijöiden tulisi ymmärtää, että työelämä muuttuu jatkuvasti ja se edellyttää oman osaamisen päivittämistä. Työntekijän tulisi kehittää itseään sekä omaa työtään huomioiden työelämän muutoksen ja työssä tarvittavan osaamisen tulevaisuudessa. (Hätönen 2011, 24.) Osaaminen voidaan ajatella myös myytävänä hyödykkeenä työmarkkinoilla. Ne ovat vahvoilla, joilta löytyy koulutusta, ammattitaitoa ja erityisosaamista. Osaaminen tulisikin ajatella pääomana, jota ylläpidetään ja kartutetaan jatkuvasti. (Kokkinen, Rantanen-Väntsi, Tuomola & Breitenstein 2008, 6-7, 134.)

2.1 Osaaminen

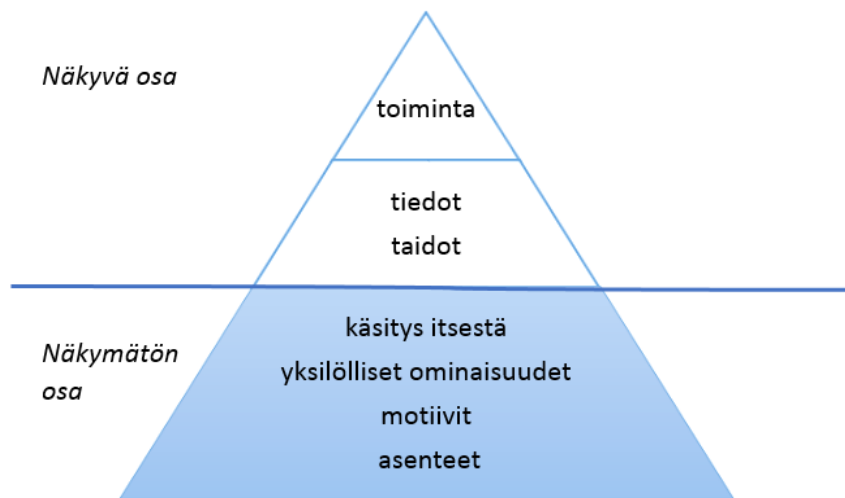
Yksilön osaaminen muodostuu Hätösen (2011, 9-10) mukaan seuraavista asioista:

- yksilön ominaisuuksista
- yksilön luontaisista kyvyistä
- yksilön itseä koskevasta käsityksestä
- omista motiiveista
- kokemusten, opiskelun, koulutuksen, lukemisen ja työn kautta hankituista tiedoista, taidoista ja kyvyistä
- sitoutumisesta ja motivaatiosta
- tunteista ja asenteista

Lisäksi osaamisessa yhdistyvät oppimistaidot, tietojen ja taitojen luova ja monipuolinen käyttäminen, ajattelun taidot, kyky organisoida työtä ja työskennellä ryhmässä, kyky arvioida omaa toimintaa, osaamista ja niiden kehittämistä sekä kyky joustaa ja mukautua muutoksiin. (Hätönen 2011, 9—10.)

Spencer ja Spencer (1993, teoksessa Hätönen 2011, 11) jakavat osaamisen kahteen osaan: näkyvään ja näkymättömään osaamiseen, kuten kuvioista 1 voi havaita. Näkymättömän osa muodostuu hiljaisesta osaamisesta, johon kuuluvat motiivit, asenteet, käsitys itsestä sekä yksilölliset ominaisuudet. Hiljainen tieto ja osaaminen ovat syvällä ihmisissä ja sitä on vaikea tehdä näkyväksi. Hiljainen osaaminen tulee esille vuorovaikutustilanteissa ja toiminnassa. Jäävuoren näkyvä osa eli näkyvä osaaminen muodostuu yksilön tiedoista, taidoista ja toiminnasta. Jäävuorimallin olennaisin osa on jäävuoren huippu, josta ilmenee se, millaista yksilön kokonaisvaltainen osaaminen on ja miten yksilö toimii esimerkiksi

erilaisissa työtilanteissa. Hiljainen osaaminen luo pohjan näkyvälle toiminnalle. (Hätönen 2011, 11.)

Kuvio 1. Osaamisen jäävuorimalli (Hätönen 2011, 11, mukailien Spencer & Spencer 1993.)

Työtehtävissä suoriutumisen kannalta osaaminen on tärkeässä asemassa. Tarvittava osaaminen hankitaan peruskoulutuksen, henkilöstökoulutuksen ja työkokemuksen kautta. Osaaminen on henkilön taitojen ja tietojen soveltamista työtehtävissä ja siihen kuuluu myös henkilön työmotivaatio ja työkyky. Osaaminen vahvistaa työkykyä ja hyvä työkyky toimii ammatillisen kehittymisen ja työssä menestymisen edellytyksenä. (Hätönen 2011, 9.) Työelämän kannalta osaaminen merkitsee erityisesti henkilön kykyä suoriutua työtehtävistään, työn ja työtehtävien kehittämistä ja parantamista sekä ongelmanratkaisukykyä. Osaamisen tuloksena on hyvä työsuoritus. Yhä useammin osaaminen lasketaan organisaation yhteiseksi osaamiseksi, koska työ on yhä lisääntyvässä määrin tiimien ja ryhmien aikaansaannosta. (Ojala 2008, 47, 50.)

Osoittamalla osaamisensa, ihminen saa muilta arvostusta ja sitä kautta saavuttaa oman paikkansa sosiaalisissa yhteisöissä. Oppiminen tuo mielihyvää ja vahvistaa pystyvyyden tunnetta. Työelämän tutkimusten kautta on voitu jo vuosikymmenten ajan havainnoida, kuinka ihmiset haluavat sellaisen työpaikan, jossa he voivat tuntea itsensä tarpeellisiksi ja päteviksi ja jossa on mahdollista oppia uutta. (Viitala 2008, 112.)

Oppija on itse vastuullinen omasta oppimisestaan, ja vastuun kautta omaan oppimiseen sitoudutaan paremmin. Oppijan on tärkeää tiedostaa, mitä tulisi oppia ja ymmärtää miksi

oppia tarvitaan, jotta hän pystyisi aktiivisesti panostamaan omaan oppimiseensa. Aiemmin opittuja tietoja käytetään apuna uuden oppimiselle. (Ojala 2008, 65, 69.)

Kyky tiedon nopeaan hankkimiseen, tallentamiseen ja käyttämiseen nähdään kilpailuvaltina. Oppimaan oppiminen on sellaista osaamista, jota on mahdollista kehittää. Urautumisen, objektiivisuuden puute, saamattomuus, lyhytjänteisyys ja itsekurin puute nähdään oppimisen esteinä tai hidasteina. On tärkeää pystyä soveltamaan oppimista ja viedä opittuja asioita käytännön tekemiseksi. Uudistumisvalmius ja uudistumishalukkuus ovat tärkeitä asioita ja ihmisten tulisikin uskaltaa poistua omalta mukavuusalueeltaan. Itsepohdiskelelu, itsetuntemus, itseluottamus, innostus ja ihmettely luovat muutokselle edellytykset. (Sydänmaalakka 2006, 78, 79, 81, 84, 93)

Itsensä kehittäminen, näkemysten laajentuminen ja uudenlaisen elämänsisällön saaminen koetaan yleisesti ottaen hyvinä asioina. Oppimiseen kuuluu myös inhimillinen kehittyminen ja kasvu sekä välillä epäonnistuminenkin. (Kokkinen ym. 2008, 6—7.)

2.2 Työelämän osaamisvaatimusten muuttuminen

Työelämässä tapahtuvat globaalit muutokset, kansainvälisen kilpailun kiristyminen sekä tieto- ja viestintätekniikan kehitys luovat yhä suurempia haasteita työntekijän oman osaamisen kehittämiseksi koko työuran ajan. Työntekijöiltä edellytetään yhä enemmän organisaation tavoitteisiin sitoutumista, luovuutta sekä joustavuutta. (Eteläpelto, Collin & Saari- nen 2007, 8.) Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) on ennakoanut vuodelle 2015 tekemissään koulutus- ja työvoimapolitiittisissa linjauksissa, että työelämän ja työtehtävien sisällön muutokset nopeutuvat ja aiemmin hankittu ammattitaito vanhenee aikaisempaa nopeammin. Muutos vaatii organisaatioilta ja yksilöiltä uusiutumista ja sopeutumista. (Hätönen 2011, 6.)

Selvitäkseen nykypäivän työelämässä, pitää olla halua ja valmiutta ammattitaidon ylläpitämiseen oppimisen ja opiskelun avulla, mikä tarkoittaa uusien työskentelytapojen ja työtekniikoiden omaksumista sekä opiskelutaitojen päivittämistä. Yksilön jatkuvan osaamisen kehittämisen edellytyksiä ovat kyky päästää irti vanhoista ajattelumalleista ja toimintata- voista, kyky uuden tiedon nopeaan omaksumiseen sekä taito tiedon taitavaan ja tehok- kaaseen soveltamiseen. (Viitala 2008, 17, 98; Kokkinen ym. 2008, 4). Muutoksen vuoksi työ ja oppiminen ovat sidoksissa toisiinsa yhä tiiviimmin ja kaikissa työtehtävissä tarvitaan jatkuvaa osaamisen kehittämistä. Osaamisen ydin muodostuu kyvystä oppia sekä halusta

kehittyä, ainoastaan työtehtäväkohtaiset taidot ja tiedot eivät enää riitä. (Hätönen 2011, 6.)

Toimintaympäristöistä on tullut entistä sekavampia, joudumme kamppailemaan jatkuvan kiireen, tavoitteiden sekä kilpailevien arvojen maailmassa. Työelämässä korostuvat etenkin taito muutoksesta selviämiseen ja epävarmuuden sietokyky. Yritykset elävät muutoksen keskellä ja yritysten ei ole enää mahdollista tarjota ”elinikäisiä” työpaikkoja. Korkea koulutustasokaan ei takaa työpaikkaa ja työntekijöillä lisääntykin huoli oman työpaikkansa pysyvyydestä. Koulutusta ei nähdä enää kertaluontoisena asiana, vaan jatkuvana prosessina. Sitä, että työntekijältä löytyy osaamista ja kyky oppia jatkuvasti uutta, voidaankin pitää yksilön todellisena työsuhdeturvana. (Sydänmaanlakka 2006, 228; Ojala 2002, 10, 34.)

2.2.1 Työntekijälle asetetut osaamisvaatimukset

Nykypäivänä työntekijältä vaaditaan parempaa pohjakoulutusta, tehokkaampaa suoriutumista työtehtävistään, vastuun ottamista, visiointikykyä, aloitteellisuutta, joustavuutta, kansainvälisyyttä, hyvää kulttuurituntemusta, monitaitoisuutta, hyvää medialukutaitoa, hyviä ongelmaratkaisutaitoja sekä kykyä oppia uusia asioita. (Salminen 2005, 23; Eteläpelto ym. 2007, 39—40.) Haverisen (2015) mukaan työelämässä tärkeitä taitoja ovat lisäksi viestintätaidot, esiintymistaidot, tietojärjestelmäosaaminen, kielitaito, itsensä johtamistaidot sekä taito tiedon etsimiseen ja soveltamiseen. Elinkeinoelämän keskusliitto korostaa vuosittain jäsenyritystensä koulutus- ja työvoimatarpeita. Vuoden 2012 tiedustelun mukaan esimerkiksi palvelualoilla osaamisen kehittämisen pääpaino tuleville vuosille on esimiestäidoissa, viestintätäidoissa, myyntiosaamisessa, asiakaspalvelutäidoissa, kielitaidossa ja projektiosaamisessa. (EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2013, 2, 13.)

Sosiaalisen median eli somen taidot ovat nousseet yhä tärkeämmäksi työelämässä. Sometaidot ovat erityisen tärkeitä markkinoinnin, median, henkilöstöhallinnon, järjestöjen ja tiedottamisen parissa työskenteleville. Sosiaalisen median hallinnalla on merkitystä myös yrityskuvan kannalta. Sosiaalisen median kautta tullaan hoitamaan organisaation sisäinen viestintä yhä enenemissä määrin ja työpaikkojen intranetit ovatkin vaihtumassa työpaikan sisäiseen Facebookiin. Tulevaisuudessa eri somekanavien hallinta rinnastetaan yhtä itsestään selväksi osaamiseksi kuin sähköpostin käytön hallinta. (Taloussanomat, 2013.)

Hätösen (2011, 7, 15) mukaan tulevaisuuden työelämän osaamisvaatimuksissa nousee tärkeäksi seuraavat taidot:

- verkostoitumiskyky
- kokonaisuuksien hallintakyky
- moniosaaminen
- kyky toimia nopeasti vaihtuvissa tiimeissä
- markkinointiosaaminen
- liiketoimintaosaaminen
- innovaatio-osaaminen
- kielitaito
- sosiaalisen median hyödyntämisen hallitseminen
- oppimaan oppiminen
- tiedon hakeminen, hyödyntäminen ja jakaminen
- designosaaminen
- taito reflektoida omaa toimintaa
- sosiaalisen vuorovaikutuksen taidot.

2.2.2 Kielitaidon merkitys

Työelämä on kansainvälistynyt jatkuvasti 2000-luvulla ja kansainvälisissä verkostoissa työskentelemisen edellytys on monipuolinen kielitaito. Monet Suomessa toimivat yritykset kuuluvat osaksi kansainvälistä konsernia ja konsernin virallinen kieli on muu kuin suomi. Työyhteisöt kansainvälistyvät ja tiimin jäsenet saattavat olla eri puolilta maailmaa, mikä edellyttää työntekijöiltä sekä kielitaitoa että kulttuuritietämystä. Kielitaitoa ei voi ajatella vain suurten kansainvälisten yritysten toimintaedellytykseksi, vaan se on arkipäivää myös pk-yrityksille. Kielitaito nähdään kuuluvan työntekijöiden ammatilliseen perusosaamiseen. (EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2014, 3.)

EK kartoitti vuonna 2013 tekemässään henkilöstö- ja koulutustiedustelussa kielitaidon tärkeyttä nykypäivän työelämässä. Tiedusteluun vastasi yli tuhat yritystä. Yhä useammat yritykset kannustavat henkilöstöään kieliopintoihin ja lisäksi monien työntekijöiden harrastuksiin kuuluvat omaehtoiset kielikurssit. Tiedustelun mukaan tarve useamman vieraan kielen taitajista kasvaa koko ajan, koska yritysten liiketoiminta ja toimintaympäristö kansainvälistyy. Kielitaito koetaan tulevaisuuden avaintaidoksi. (EK:n henkilöstö- ja koulutus-tiedustelu 2014, 8.)

Käytetyimmät kielet EK:n jäsenyrityksissä vuonna 2013 olivat suomen lisäksi englanti (76 %), ruotsi (47 %), venäjä (29 %), saksa (14 %), viro (5 %) ja kiina (4 %). Tulevaisuudessa etenkin venäjän, kiinan, viron, italian, englannin, saksan ja espanjan osaamistarpeen tärkeys tulee korostumaan. (EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2014, 4, 7, 8, 12.) Haaga-Helian kielitarjonta on laaja ja se pystyy tarjoamaan hyvin monipuolista kielikoulutusta tulevaisuuden tarpeisiin. Haaga-Heliassa voi opiskella ruotsia, englantia, saksaa, ranskaa, espanjaa, venäjää, italiaa ja kiinaa. (Haaga-Helia, 2015.)

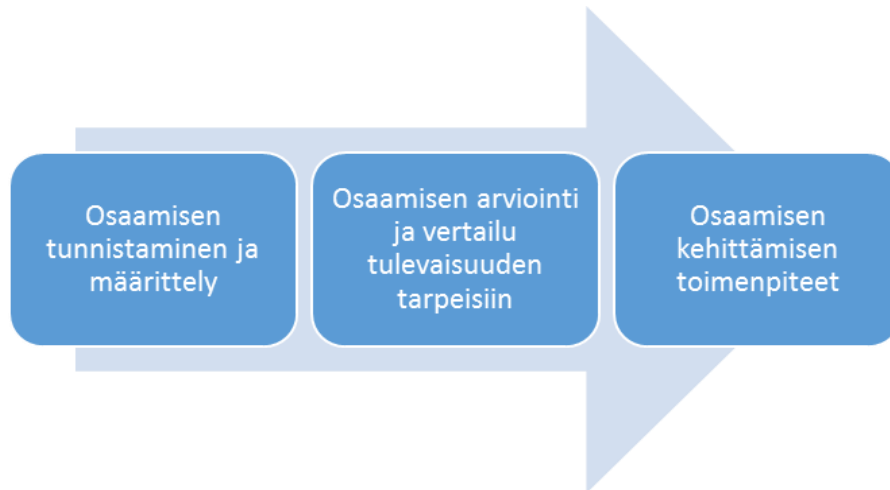
2.3 Osaamisen kehittämisen tuomat haasteet organisaatioiden kilpailukyvyille

Viitalan (2008) mukaan vielä 1980-luvun lopulla toimialojen kehitys oli lineaarista ja kehitys eteni kohtuullisella tahdilla, minkä johdosta osaamisessa esille nousseet muutostarpeet pystyttiin hallitsemaan helposti. 2000-luvulla tilanne on muuttunut täysin ja osaamisen kehittämisen nopeus uhkaa muodostua ongelmaksi yritysten kilpailukyvyille. Osaaminen nostettiin 1980-luvun lopulla yhdeksi organisaation menestystekijäksi ja 1990-luvulla organisaatioissa alettiin kehittää erilaisia osaamisen johtamisen käytäntöjä. Osaamisen kehittämiseen ryhdyttiin panostamaan ja nykyään useissa yrityksistä osaaminen on otettu omaksi johtamisen alueeksi yritysten johtamisjärjestelmissä. Osaamisen on tiedostettu olevan yksi organisaation kilpailutekijöistä, mutta osaamisen järjestelmällinen johtaminen koetaan hankalaksi. Osaamisen kehittäminen pohjautuu yrityksen strategiaan linjauksiin ja osaamisen johtamisen tärkein päämäärä on sillan rakentaminen työntekijöiden osaamisen ja organisaation strategian välille. ”Osaamisen johtamisen ymmärtämisen ydin on yksilön oppimisen ja osaamisen ymmärtäminen”. (Viitala 2008, 7, 13, 17, 27, 109.)

Nykyään ajatellaan, että yritykset kilpailevat keskenään, eikä kilpailua enää nähdä tuotteiden tai liiketoimintojen välisenä kilpailuna. Vastuu kilpailemisesta ja kilpailukyvyyn säilyttämisestä on koko yrityksellä, ei ainoastaan yksittäisten liiketoimintayksiköiden vastuuhenkilöillä. Ideaalista olisi, jos vastuu kilpailemisesta olisi jaettu kaikille yrityksen strategisten liiketoimintayksiköiden esimiehille, näin pystyttäisiin hyödyntämään paremmin kaikki yrityksen eri yksiköiden osaamisalueiden tuomat mahdollisuudet. Organisaation johdon tulisi nähdä yritys ainutlaatuisena osaamissalkkuna, josta tulisi löytää omat osaamisen luomat mahdollisuudet ja selvittää niiden hyödyntämiskeinot. Yrityksen ylimmän johdon tulisi määrittää yrityksen tärkeimmät toiminnot kilpailukyvyyn, menestyksen sekä yrityksen vaurauden lisäämisen kannalta, ja ylimmän johdon tulisivikin panostaa määritettyihin osaamisalueisiin. (Hamel & Prahalad 2006, 63, 256, 277.)

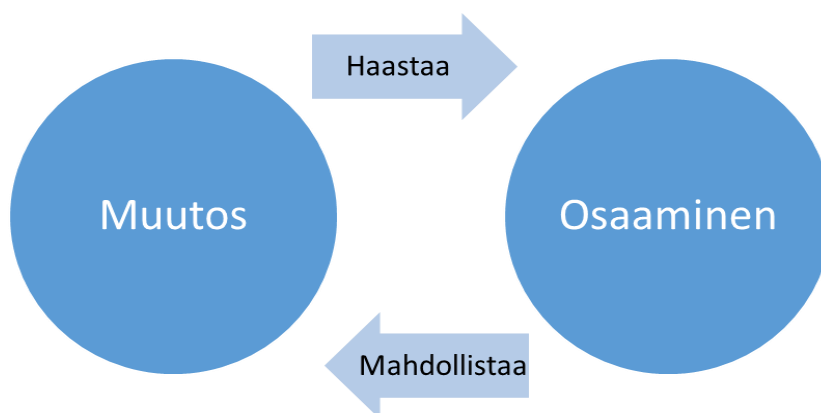
Osaamisen tunnistaminen on välttämätöntä organisaatiossa, jotta osaamisen kehittäminen voi käynnistyä. Elintärkeää on selvittää seuraavat asiat: mitä osaamista tällä hetkellä

on, mitä osaamista tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa ja mikä on kyseisen osaamisen nykytilanne sekä mitä toimenpiteitä tehdään osaamisen kehittämiseksi, kuten kuviosta 2 voi havaita. (Viitala 2008, 86–87.) Yrityksen johtoryhmän on tärkeää määrittellä myös tämän hetkinen ydinosaaminen, rakentaa ydinosaamista, hyödyntää ydinosaamista sekä suojella ydinosaamisen kautta hankittua johtoasemaa. (Hamel & Prahalad 2006, 277.)

Kuvio 2. Osaamisen kehittämisen prosessi organisaatiossa (Viitala 2008, 87.)

Muutos ja osaaminen ovat vuorovaikutussuhteessa ja siten toisiinsa sidoksissa (kuvio 3). Muutoksen johdosta nykyinen osaaminen muuttuu riittämättömäksi, mikä puolestaan haastaa uuden osaamisen hankkimiseen. Osaamisen kehittyminen luo edellytykset muutokselle. Oppiminen tapahtuu yleensä reaktiivina muutoksiin, mutta toiselta kantilta katsottaessa muutoksille luo perustan henkilöstön osaamisen vahvistuminen. Oppimisen ennakoinen tekee haasteelliseksi juuri ennakoimattomat muutosvirrat. Sellainen organisaatio, jossa työntekijöiden osaaminen ja oppimiskyky on korkeatasoista, pystyy selviytymään erilaisista muutoksista sujuvasti. (Viitala 2008, 29–30.)

Kuvio 3. Muutos ja osaaminen (Viitala 2008, 29.)

Nykypäivänä työmarkkinoilla on pula osaajista, koska työelämän osaamisvaatimukset muuttuvat niin nopeasti. Osaava henkilöstö on kuitenkin erittäin tärkeässä asemassa yritysten liiketoiminnan ja kilpailukyvyn kehittämisessä. Kilpailuedun näkökulmasta on tärkeää pystyä ennakoimaan lähitulevaisuuden tarve osaamisen kehittämiseksi sekä suunnitella etukäteen, miten osaaminen hankitaan ja miten sitä ylläpidetään. Yritysten ja oppilaitosten välinen yhteistyö on tärkeässä roolissa henkilöstön osaamisen kehittämisessä. (Ojala 2008, 25; Hätönen 2011, 6.) Organisaatioissa henkilöstön osaamista ylläpidetään, laajennetaan ja uudistetaan yrityksen strategian pohjalta ja jotta saavutettaisiin strategiset tavoitteet. Osaamisen kehittämisellä yritykset pyrkivät vastaamaan markkinoiden haasteisiin. (EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2013, 5; Lankinen, Miettinen & Sipola 2004, 194.)

2.4 Organisaation antama tuki henkilöstön kouluttautumiseen ja kouluttautumisen muodot

Henkilöstön kouluttautuminen on tärkeää. Opiskelu voidaan nykypäivänä liittää yhä paremmin suoraan omiin työtehtäviin. Koulutuksen järjestäjät räätälöivät koulutusohjelmiaan vastaamaan yhä paremmin organisaatioiden tarpeisiin. (Hätönen 2011, 56.) Aikuiskoulutuksen määrä on kasvanut runsaasti viimeisten vuosikymmenien aikana ja kouluttautuminen on muodostunut tärkeäksi työntekijän ammatillisessa kehityksessä. Kouluttautuminen voi olla omaehtoista tai työnantajan järjestämää. Aikaisemmin kerran hankittu ammattitaito takasi ammatin eläkeikään saakka, mutta työelämä on muuttunut, mikä vaatii yksilöiltä yhä enemmän moniammatillisuutta, muutoskykyisyyttä sekä laajempaa osaamista. (Paane-Tiainen 2000, 5.)

On tärkeää, että yritys tukee myös työntekijöiden omaehtoista kouluttautumista ja oppimista. Työpaikalla tulisi määritellä etenkin seuraavat asiat opintoihin liittyen: kuinka monta työpäivää vuoden aikana jokaisen työntekijän on mahdollista käyttää kouluttautumiseen ja opiskeluun, kuinka paljon omaehtoinen opiskelu ja kouluttautuminen saa viedä työajasta ja minkä suuruinen on työnantajan myöntämä taloudellinen tuki omaehtoiseen opiskeluun. Työnantajan opiskelumyönteisyys nousee tulevaisuudessa yhä tärkeämmäksi asiaksi yritysten kilpaillen työvoimasta, koska työntekijät haluavat päivittää ja lisätä osaamistaan ja valikoivatkin myös työpaikkansa sen mukaan. (Ojala 2008, 286.)

Nykyään on yleistymässä se, että työaika ja työsuhde ovat joustavia ja huomioivat työntekijän opiskelun. Vuorotteluvapaa ja opintovapaa mahdollistavat työssä käyvien aikuisten täysipainoisen opiskelun. Vuorotteluvapaa on työntekijän ja työnantajan sopima 3—12 kuukauden pituinen vapaajakso töistä, jolloin henkilön tilalle palkataan uusi työntekijä ky-

seiseksi ajaksi. Vuorotteluvapaalla oleva henkilö voi hakea korvausta Kelasta tai työttömyyskassasta. Opintovapaata pystyy anomaan työnantajalta, kun työsuhde on kestänyt vähintään vuoden. Opintovapaata saa pitää enintään kaksi vuotta viiden vuoden sisällä saman työnantajan palveluksessa oltaessa. Opintovapaa on tarkoitettu oman ammattitaidon kehittämiseen, ja opintovapaan ajalta ei saa palkkaa työnantajalta. (Viitala 2008, 274–275.)

Työn ohella kouluttautuminen on hyvin yleistä. Aikuislinjoilla opiskelu tapahtuu iltaisin ja viikonloppuisin tai verkossa, joten opiskelu ei ole este kokoaikaiselle työlle. Monet työnantajat tukevat työntekijöiden koulutusta esimerkiksi osallistumalla koulutuksen kustannuksiin tai tarjoamalla palkallista aikaa, jotta työntekijä voi osallistua työaikana oleville luennoille. Työnantaja hyötyy työntekijän opinnoista muun muassa niin, että työntekijä tekee erilaisia harjoitustehtäviä omasta työpaikastaan ja tuottaa näin yritykselle hyödyllistä tietoa. Kouluttautumisen myötä myös työntekijän ammattitaito vahvistuu. Usein koulutuksen tukemisen ehtona on, että työntekijä sitoutuu koulutuksen loputtua olemaan tietyn ajan työnantajan palveluksessa, jotta ei joudu palauttamaan työnantajalta saamaansa koulutustukea. (Viitala 2008, 275.)

Erilaiset koulutukset ovat tyypillisiä ja suosittuja keinoja henkilöstön osaamisen kehittämiseksi. Opiskelutavoissa ja -menetelmissä on tapahtunut paljon kehitystä, mikä mahdollistaa monipuolisen oppimisen ja opittujen asioiden soveltamisen työssä. Verkko-opiskelu luo uusia mahdollisuuksia oppimiseen työn ohessa. Koulutusorganisaatiot järjestävät yrityksille räätälöityjä koulutuksia, mutta yrityksen henkilöstön on mahdollista osallistua myös koulutusorganisaatioiden järjestämään avoimeen koulutukseen. Jokainen räätälöity koulutus suunnitellaan ja toteutetaan vain tietyn organisaation henkilöstölle yhteisenä koulutuksena vastaamaan organisaation omia tarpeita ja tavoitteita. Koulutusta suunnitellessa organisaation tulee miettiä, minkälaisia oppimistarpeita henkilöstöllä on ja mihin organisaation kehittämistarpeisiin pystytään vastaamaan koulutuksella. (Hätönen 2011, 94–95.)

Räätälöityjen koulutusten etuina voidaan nähdä seuraavat asiat: organisaatio saa itse määrittellä haluamansa tavoitteet ja sisällöt koulutukselle, oppimistehtävät ja osallistujien omat työtehtävät ovat sidoksissa toisiinsa, organisaatio voi ajoittaa koulutuksen sille sopivaan ajankohtaan, koulutus ja työ ”kulkevat käsi kädessä”, koulutukseen voi osallistua useampi työntekijä yrityksestä mahdollistaen yhteisen keskustelun ja ajatusten vaihdon sekä koulutus mahdollistaa myös esimiesten ja johdon osallistumisen ja panoksen, mikä puolestaan edesauttaa käytännön asioista sopimista. (Hätönen 2011, 96.)

Avoimen koulutuksen etuina voidaan nähdä seuraavat asiat: koulutuksen käytännön järjestelyt ovat helpommat kuin räätälöidyissä koulutuksissa, se mahdollistaa työntekijän osallistumisen oman ammattiryhmänsä koulutuksiin, vaikka olisi organisaation ainoa oman ammattiryhmänsä edustaja sekä koulutus tarjoaa mahdollisuuden vaihtaa kokemuksia ja oppia toisilta. (Hätönen 2011, 96.)

3 Aikuinen oppijana

Aikuiseen oppijana yhdistetään usein etenkin seuraavat käsitteet: itseohjautuvuus, omaehtoisuus ja elinikäinen oppiminen. Aikuinen eroaa lapsesta tai nuoresta oppijana siinä, että aikuisella on laaja kokemusvarasto, erilaiset opiskelumotivaatiot sekä aikuinen on itsenäinen oppija ja vastuussa omasta opiskelustaan. (OK-Opintokeskus.) Aikuisen opiskelussa nousee esille hyvin vahvasti opinnoille asetettu tarve, tavoitteet, merkitykset, motivaatio sekä oppijan oma asennoituminen oppimista kohtaan. (Kokkinen ym. 2008, 14; Viitala 2008, 141). Aikuiselle oppijalla on usein haasteellista vanhasta poisoppiminen ja vanhoista asioista ja toimintatavoista luopuminen oman epävarmuuden ja omien voimavarojen riittämättömyyden kyseenalaistamisen vuoksi. (Viitala 2008, 141–142.) Aikuisilla oppijoilla odotukset ja tarpeet opintoja kohtaan vaihtelevat. Jokaisella aikuisoppijalla yksilöllisen kokonaisuuden muodostaa työ, opinnot, perhe ja vapaa-aika sekä se, miten niiden yhdistäminen onnistuu. (OK-Opintokeskus.)

Motivaatio käsitteenä merkitsee halua tehdä jotakin. Motivoitumiseen vaikuttavat opiskelijan arvot, uskomukset ja odotukset opintoja kohtaan. Motivaatio jakaantuu sekä sisäiseen että ulkoiseen motivaatioon. Motivoituminen on sisäistä, jos yksilöä ohjaa halu itsensä toteuttamiseen ja kehittämiseen tai mielenkiinto opittavaa asiaa kohtaan. Ulkoisen motivaation tunnuspiirre on ympäristön tarjoaman palkinnon kuten sosiaalisen arvostuksen tai hyvän arvosanan tavoittelu oppimisesta. Motivoitunut henkilö panostaa ja on varautunut vaivannäköön saavuttaakseen päämääränsä, oppimisen. (Kokkinen, ym. 2008, 14–15.) Opiskelumotivaatio kehittyy aikuiselle siitä, että opinnoista saa konkreettista hyötyä työelämään tai harrastuksiin ja aikuisoppijat motivoituvat paremmin etenkin sellaiseen oppimiseen, mistä nähdään olevan hyötyä välittömästi. Usein aikuisoppija ennakoi tulevaa ja hankkii tulevaisuudessa tarvitsemaansa osaamista jo hyvissä ajoissa ennakkoon (Rauste-Von Wright, Von Wright & Soini 2003, 78).

Oppimisenäkemyksissä painotetaan nykypäivänä sekä yksilöllisyyden että yhteisöllisyyden tärkeyttä. Opiskelija on aktiivisen toimijan roolissa, jossa tietoa valikoidaan, tulkitaan ja käsitellään aiempien kokemusten ja tietojen perusteella. Oppimiseen vaikuttaa myös opiskelijan läheisten suhtautuminen ja asenteet opintoja kohtaan sekä opiskelun kautta hankitut sosiaaliset vuorovaikutussuhteet. Aikuisilla opiskelijoilla korostuvat vuorovaikutussuhteiden tärkeys työ- ja opiskelukavereihin, ne toimivat merkittävänä voimavarana opinnoissa jaksamisessa. Aikuisilla on tutkittu oppimistulosten parantuvan merkittävästi, kun oppiminen tapahtuu yhdessä keskustellen, pohtien ja työskennellen. (Kokkinen ym. 2008, 11–12.)

Tilastokeskuksen vuoden 2008 hyvinvointikatsauksen artikkelin mukaan suomalaiset kannattavat aikuisiällä oppimista ja etenkin korkeasti kouluttautuneet kokevat aikuisopiskelun tärkeäksi. Aikuiskoulutukseen hakeutuu eniten korkeasti koulutettuja, naisia useammin kuin miehiä ja iältään suurin osallistujaryhmä on 35–44-vuotiaat. Suomalaiset haluavat kehittää itseään vielä perinteisen opintouran jälkeen. Oppiminen siirtyy seuraavalle tasolle, kun siirrytään aikuisikään ja työelämään. Tämän tason tavoitteena on syventää työhön liittyviä tietoja ja taitoja, edetä uralla ja työmarkkinoilla, kehittää omaa persoonaa sekä hankkia positiivisia kokemuksia. Suomalaiset ovat aktiivisia aikuisoppijia, ja valtaosa opinnoista liittyy jotenkin työhön tai ammattiin. (Tilastokeskus, 2008.)

Tilastokeskuksen vuoden 2006 aikuiskoulutustutkimuksen mukaan suomalaiset suhtautuvat erittäin positiivisesti oppimiseen ja koulutukseen ja niitä pidetään palkitsevina. Yli 90 %:a tutkimukseen vastanneista on joko täysin tai ainakin osittain sitä mieltä, että on hauskaa oppia uusia asioita. Yhtä suuri määrä on sitä mieltä, että uusien asioiden oppiminen lisää itseluottamusta. Vastanneista 90 %:a on sitä mieltä, että omia tietojaan ja taitojaan on kehitettävä jatkuvasti menestyäkseen työssään. Oppiminen koetaan tärkeäksi myös työn turvaamisen näkökulmasta. Vastanneista enemmistön mielestä ne ihmiset välttävät todennäköisimmin työttömyyden, jotka jatkavat uusien asioiden opiskelua aikuisena. (Tilastokeskus, 2008.)

3.1 Omaehtoisuus, itseohjautuvuus ja itsensä johtaminen

Omaehtoisella oppijalla on tahto oppia ja samalla kehittää itseään. Oppiminen on vapaaehtoista ja tähtää tiedon ja taidon hankkimiseen. Koulutuksen vapaaehtoisuus ja omaehtoisuus luovat haasteita koulutuksen suunnittelijoille ja kouluttajille, koska jokaisella oppijalla on omat odotukset ja tarpeet koulutuksen suhteen. Opiskelijat ovat kuitenkin erittäin motivoituneita ja aidosti kiinnostuneita oppimisesta, koska ovat tulleet oppimaan omasta tahdostaan. (OK-Opintokeskus.)

Itseohjautuvuus käsitteenä merkitsee taitavan oppijan kykyä oman oppimisen ohjaamiseen erilaisissa oppimistilanteissa, minkä vaatimuksina ovat tietoisuus omasta oppimisen tasosta ja vastuun ottaminen omasta oppimisesta. Taitava oppija asettaa itselleen myös tavoitteita oppimisen suhteen ja määrittelee oppimistilanteissa käytettävät strategiat. Taitava oppija osaa kyseenalaistaa omat toimintatapansa, on tietoinen omasta oppimisestaan ja osaa arvioida omaa edistymistään sekä pyrkii jatkuvasti edistämään omaa oppimista. (Opetushallitus, 2015.)

Itsetuntemus, omien pyrkimysten ja toiveiden tunnistaminen sekä vastuunotto omasta elämästä ovat itsensä johtamisen perusedellytyksiä. Itsensä johtamisella tavoitellaan itsearviointin kautta oman kehon, tunteiden, ajatusten, arvojen ja motivaation ohjaamista. Pyrkimyksenä on itsensä toteuttaminen ja oman hyvinvoinnin lisääminen. (Kokkinen ym. 2008, 77–78).

3.2 Elinikäinen ja elämänlaajuinen oppiminen

Elinikäisen oppimisen keskeisenä ajatuksena on yksilön henkisen kehitysprosessin jatkuminen läpi elämän. Itsensä monipuolinen ja jatkuva kehittäminen sekä tarvittavien tietojen ja taitojen hankkiminen on mahdollista jokaiselle iästä riippumatta. Oppimista tapahtuu formaalisen koulutuksen puitteissa mutta myös työssä, omaehtoisessa opiskelussa ja harrastuksissa. Elinikäisen oppimisen avulla saadaan valmiudet muuttuvassa yhteiskunnassa elämiseen ja työelämän muutoksista selviämiseen. Vanheneminen ei ole este itsensä kehittämiselle ja vaikka käyttömuistin kuormituskyky heikkenee niin vastaavasti asiakokonaisuuksien ymmärtäminen ja hallinta paranee. (OK-Opintokeskus.) Suurimmalle osalle aikuisväestöstä merkittävin oppimisympäristö on oma työpaikka. (Eteläpelto ym. 2007, 40).

Elämänlaajuinen oppiminen käsittää itsensä kehittämisen laaja-alaisempana kuin termi elinikäinen oppiminen. Termi viittaa ongelmanratkaisutaitojen, luovuuden ja innovatiivisuuden kehittämiseen. Elämänlaajuisessa oppimisessa on keskeisessä roolissa ajatus sisäisestä yrittäjyydestä, jolloin keskiössä on ajatus siitä, että yksilö hoitaisi omat työtehtävät kuten omassa yrityksessään. (Kokkinen ym. 2008, 9.)

3.3 Oppimisen ilo

Oppiminen voidaan kokea erilaisina kokemuksina, esimerkiksi ilon hetkinä. Esimerkiksi jokin koulutehtävä voi tempaista yksilön mukaansa ja tällöin hän pääsee niin kutsuttuun ”flow’hun” eli virtaukseen, joka koetaan sellaisena huippuelämyksenä, jossa ajan ja paikan taju saatetaan menettää tilapäisesti, kun tempaudutaan täysillä haasteellisen tehtävän pariin. Virtauksessa henkilö kokee, että toiminta sujuu erittäin helposti ja vaivattomasti. Tehtävään sitoudutaan ja keskitytään niin täysillä, että yksilö unohtaa epävarmuutensa ja ongelmansa sekä kokee olevansa riittävän pätevä haasteelliseen tehtävän kohtaamiseen. Virtauskokemusten kautta syntyy puhdasta oppimisen iloa. Virtauskokemuksia koetaan etenkin silloin, kun työskennellään oman suorituskyvyn ylärajalla. Virtauksen kautta yksilö

kasvaa ja kehittyä sekä toiminnan monimutkaisuus lisääntyy. (Hakkarainen, Lonka & Lipponen 2005, 194–195.)

Oppimisprosessissa heränneiden optimististen tunteiden, kuten ilon, avulla voidaan lisätä oppimisen laatua, koska positiiviset tunteet edesauttavat tietoisuuden kasvua ja ajattelun monimuotoisuutta. Lisäksi samalla looginen päättelykyky ja ongelmanratkaisukyky kehittyvät ja ilon kautta saadaan voimaa oppimiseen. Oppijan kokiessa oppimisen iloa, hänelle muodostuu myönteisempi minäkuva. Oppimisen ilon kokeminen ja myönteiset oppimisen kokemukset vaikuttavat myös ihmisen hyvinvointiin, jossa tärkeänä on se, että henkilö kokee kehittyvänsä. (Rantala 2006, 35–37.)

Virtauskokemusten tavoittelu johtaa itsensä ja aikaisempien saavutusten ylittämiseen kerta toisensa jälkeen. Lähes jokainen ihminen nauttii toisinaan itsensä kehittämisen kokemuksista ja osa ihmisistä on valmis jatkuvasti rikkomaan rajojaan työskentelemällä pätevyytensä ylärajoilla. Syvän tyydytyksen tunteiden kokeminen on tyyppillistä, kun tulee mahdollisuus käyttää vasta hankittuja taitoja monimutkaisten ongelmien ratkomiseen, uusien haasteiden kohtaamiseen sekä monimutkaisten asioiden hallitsemiseen. Tyydytyksen tunteet ohjaavat oman asiantuntemuksen jatkuvaan syventämiseen. Ahdistusta ja stressiä puolestaan aiheuttaa se, jos oma pätevyys ei riitä haasteista suoriutumiseen. (Hakkarainen ym. 2005, 195–196.)

Hakkarainen, Lonka ja Lipponen (2005, 198) kertovat, että oppimisen virtauskokemukseen ja oppimisen ilon kokemiseen vaikuttavat seuraavat tekijät:

- oppijan itsellensä määrittämät tavoitteet ja välietappinen toimintaohjelma oppimisen suhteen
- oppijan keskittyminen tehtävään
- oppijan välittömän palautteen saamisen mahdollisuus
- tempaiseeko tehtävä opiskelijan mukaansa
- panostaako oppija tehtävään enemmän kuin olisi pakollista
- ovatko oppimistehtävät tasapainossa taito-osaamis-tason kanssa
- kokeeko oppija epävarmuutta tai epäonnistumisen pelkoa vai tuntee ko hän pystyvänsä kontrolloimaan ja hallitsemaan toimintaansa
- oppimiselle antautuminen sisäisestä tarpeesta
- oppimisen kokeminen itsessään palkitsevaksi kokemukseksi

Kasvatuspsykologian professori Kirsti Lonkaa haastateltiin flow-tilasta Tiedeykkösen ”Oudot tunteet”-minisarjassa. Professorin mukaan ahdistus edeltää flow-tilaa. Yksilö yrittää ratkaista jotakin tehtävää, mutta joutuu ponnistelemaan, koska hänen taidot eivät vielä ole riittävät tehtävästä suoriutumiseksi. Taitojen kehittyessä tekeminen siirtyy alueelle, joka on määritelty kiihdytyskanavaksi ja se koetaan palkitsevimmaksi tilaksi. Flow-tila näkyy esimerkiksi pelaamisessa siten, että palkitsevin kokemus ei olekaan voittaminen vaan hetki juuri ennen voittamista ja se tunne, kun on oivaltamassa jotakin. Flow-tila on asioiden paikoilleen loksahdamista ja helppouden tunnetta. (Lonka, 2012.)

Myös Haaga-Helian opiskelijoista välittyy oppimisen ja onnistumisen ilo. ”Osa opiskelijoista aloittaa opinnot avoimessa ammattikorkeakoulussa vähän epäilevästi tai niin, että he kyseenalaistavat omat opiskelutaitonsa. Kuitenkin päästessään opinnoissa alkuun he innostuvatkin tosissaan, mikä on aivan ihanaa”, Haverinen iloitsee. (Haverinen, 2015).

4 Yrityksen ulkoinen viestintä ja markkinointi

Ulkoinen viestintä käsitteenä tarkoittaa yrityksen ulkoisille sidosryhmille suunnattua viestintää. Ulkoisen viestinnän avulla yritys pyrkii lisäämään tunnettua ja kilpailukykyä, ja tärkeänä osana ulkoiseen viestintään kuuluu sidosryhmäsuhteiden hoitaminen ja markkinoinnin tukeminen. (Kaloinen, Suntinen & Vallisaari 2005, 152.) Viestinnän avulla kehitetään yrityskuvaa, brändiä ja mainetta. Viestinnän tehtäviin kuuluu profilointi, imagon rakentaminen ja maineen hallinta. Profiloinnilla tarkoitetaan sellaista tietoista ja tavoitteellista toimintaa joka tähtää tietynlaisen mielikuvan syntyymiseen yrityksestä. Maineen hallinta tarkoittaa yrityksen pyrkimystä hyvän maineen ylläpitämiseen sidosryhmien odotusten mukaisella toiminnalla ja vuoropuhelulla sidosryhmien kanssa. (Juholin 2009, 47, 53.) Yksi tärkeä ulkoisen viestinnän kanava on yrityksen internetsivut. Tärkeitä ulkoisen viestinnän keinoja ja välineitä yritykselle ovat asiakaslehdet, vuosikertomukset, suoramarkkinointikanavat, internet, radio, lehdet, sidosryhmätilaisuudet, posti ja sähköposti. (Kaloinen, Suntinen & Vallisaari 2005, 152.)

Markkinointiviestinnällä voidaan vaikuttaa yrityksen imagoon. Markkinointiviestinnän avulla saadaan rakennettua positiivista ja syvää mielikuvaa yrityksen palveluista. (Vuokko 2003, 128.) Markkinoinnin tavoitteena on tehdä tutuksi yritystä sekä sen tarjoamia tuotteita ja palveluita, herättää kiinnostusta sekä vastata asiakkaiden tarpeisiin (Haverinen, 2015). Yrityksen sekä sen tuotteiden ja palveluiden näkyvyys on tärkeä asia ja siihen tulisi panostaa mainonnassa. (Vuokko 2003, 128).

4.1 Yrityksen imago ja maine

Hyvän imagon edellytyksenä on hyvä viestintä ja hyvä toiminta. Yritys lähtee rakentamaan imagoa tietoisesti sen omien tavoitteiden pohjalta. Keskiössä imagotyössä on yrityksen sidosryhmät ja se mitä heidän halutaan ajattelevan yrityksestä. Yrityksen sidosryhmillä on aktiivinen panos yrityksen maineenhallinnan prosesseissa ja ne toimivat tiiviissä vuorovaikutuksessa yrityksen kanssa. ”Imagon voi rakentaa, mutta maine pitää ansaita”. Hyvän imagon edellytyksenä on hyvä viestintä ja hyvä toiminta. (Aula & Heinonen 2002, 52, 61.)

Yritysten maine muodostuu yhteiskuntavastuusta, menestymisestä, julkisesta kuvasta, kilpailukyvyystä, tuotteista ja palveluista sekä yrityskulttuurista ja johtamisesta (Aula & Heinonen 2002). Yrityksen maine syntyy sitä tarkastelevien mielikuvissa ja tulkinnoissa, ei yrityksessä. Maine syntyy moninaisten suorien ja välillisten vuorovaikutustilanteiden kautta, joissa sidosryhmät kohtaavat yrityksen. Maine kytkeytyy yrityksen olemassaolon tarkoitukseen ja oikeutukseen sekä rakentaa yritystä. Maine ja sen hallinta on tärkeä strategi-

nen voimavara yritykselle. Maine määrittelee, onko yritys hyvä vai huono, maineen avulla erottaudutaan muista yrityksistä sekä maine vaikuttaa siihen, pidetäänkö yritystä arvossa ja vetovoimaisena. Maine voidaankin nähdä yrityksen menestystekijänä. Maineen hallinnassa sidosryhmäsuhteiden hoitaminen on ensisijaista. Hyvän yrityksen maineen saavuttamisen edellytyksinä ovat hyvä viestintä, hyvät teot ja hyvät suhteet. Hyvän maineen avulla yritys erottuu kilpailijoistaan ja nousee ensimmäiseksi valintavaihtoehdoksi sidosryhmillensä. Yrityksen tunnettuus on hyvän maineen edellytys. (Aula & Mantere 2005, 27, 32, 33, 35, 36, 58; Aula & Heinonen 2011, 12.)

4.2 Tarinoilla viestiminen

Tarinoilla voidaan vaikuttaa ja niistä voidaan hyötyä liiketoiminnassa monilla eri osa-alueilla, ne nähdään monimuotoisina työkaluina liike-elämässä. Kaikkien yrityksestä kerrottujen tarinoiden tulee perustua todelliseen toimintaan. Tarinoissa esiintyvän narratiivimuodon avulla ihmiset pystyvät hahmottamaan paremmin todellisuutta. Ihminen kohtaa yrityksen erinäisten tarinapalojen kautta ja niiden avulla ihmiset muodostavat mielipiteensä yrityksestä. Organisaation maineen voidaankin katsoa rakentuvan siitä kerrottujen tarinoiden kautta. Yritys menestyy tarinoiden, emootioiden ja unelmien myymisellä. Hyvä yritys pyrkii vaikuttamaan maineeseensa, vaikka tarinamainetta ei olekaan mahdollista johtaa, koska loppujen lopuksi vastaanottava ihminen tekee omat yksilölliset tulkintansa tarinoista. (Aula & Mantere 2005, 60–63.)

Tarinoiden käyttäminen vaatii taitoa osata hyödyntää tarinoita oikealla tavalla. On myös tärkeää osata hahmottaa ja hyödyntää tarinapääomaa. Tarinapääoman muodostavat tarinoiden raakamateriaali, yleisön tunteminen, tavoitteet sekä tarinan muoto, rakenne ja kanavat. On tärkeää osata rakentaa toimiva ja houkutteleva tarina ja siinä tulee ottaa huomioon kaikki tarinapääoman osa-alueet. Tarinan avulla samaistutaan, sen avulla saavutetaan muutoksia ihmisten asenteisiin ja helpotetaan asioiden ymmärtämistä ja sisäistämistä, vakuutetaan kohdeyleisöä ja muistetaan tarinan ydinasia paremmin. Tarinan etuna on erottautuminen muista kilpailijoista. (Rauhala & Vikström 2014, 36–37, 78, 79.) Tarinan-kerronta sitouttaa yleisön tarinankertojan kokemuksiin. Tarinat kutsuvat meidät lukijoina astumaan sisään tarinankertojan maailmaan ja näkemään asiat hänen näkökulmastaan. Taitava tarinankertaja voi liikutella lukijaa tarinamaailmaan tunteita herättäen ja saada aikaan tarinaan samaistumisen. (Riessman 2008, 9.)

Markkinoinnin näkökulmasta katsottuna tarinoilla pyritään vaikuttamaan mielikuviin, mielipiteisiin ja rakentamaan brändiä. Tarinoiden avulla huomiota voidaan suunnata ja ohjata haluttuihin suuntiin sekä saada aikaan ostopäätöksiä. Tarinat ovat tehokkaita, koska ne

puhuttelevat tunteita, lisäävät sanoman kiinnostavuutta ja niiden avulla syvälinen asiakasymmärrys kasvaa. Viestinnän näkökulmasta sanoma sekä tiedottaminen pystytään välittämään tehokkaasti tarinan avulla. Monimutkaisia ja vaikeitakin asioita pystytään esittämään puhuttelevalla ja yksinkertaisella tavalla. Tarinat auttavat kehittämään vuorovaikutusta yrityksen ja sen sidosryhmien välillä. Viestinnässä tarinoiden käytöstä hyödytään, koska se on tehokas tapa saada ihmiset kiinnostumaan, ymmärtämään ja muistamaan. Tarinoilla konkretisoidaan asioita. Myynnin osa-alueella tarinoilla pyritään tuomaan esille tuotteen hyödyt ja aikaansaamaan luottamusta ja kiinnostusta. Lopputuloksena pyritään poistamaan ostamisen esteet sekä epävarmuus ja aikaansaamaan mieleenpainuva asiakas kohtaaminen. Tarinan etuna on erottautuminen muista kilpailijoista. (Rauhala & Vikström 2014, 30–31.)

5 Haaga-Helia ammattikorkeakoulu toimeksiantajana

Haaga-Helia lukeutuu Suomen suurimpien ammattikorkeakoulujen joukkoon, siellä opiskelee 10 855 opiskelijaa. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu pystyy tarjoamaan hyvin monipuolista koulutusta työelämän tarpeisiin. Sen toimipisteet sijaitsevat Helsingissä, Porvoossa ja Vierumäellä. Helsingissä on kolme toimipistettä: Pasilassa, Malmilla ja Haagasassa. Haaga-Heliassa voi opiskella matkailua, hotelli- ja ravintola-alaa, liiketaloutta, ruokatuotannon johtamista, tietojenkäsittelyä, myyntityötä, myyntiä ja visuaalista markkinointia, johdon assistenttityötä ja kieliä, journalismia, finanssi- ja talousasiantuntijuutta sekä liikuntaa. Haaga-Helian koulutustarjontaan kuuluvat AMK-tutkinnot, ylemmät AMK-tutkinnot, AOKK ammatillinen opettajakorkeakoulu, avoin ammattikorkeakoulu, EMBA, täydennyskoulutus sekä räätälöidyt koulutukset. Haaga-Helialla on tarjonnassaan lähes 40 AMK-tutkintoon johtavaa koulutusohjelmaa, joista osa on englanninkielisiä. Haaga-Helia tarjoaa koulutusta sekä päivä- että monimuotototeutuksina. (Haaga-Helia, 2015.) Haaga-Helia räätälöi koulutuksia, valmennuksia ja erilaisia kehittämissuunnitelmia yritysten ja muiden organisaatioiden tarpeisiin. Haaga-Helia on räätälöinyt koulutuksia muun muassa Raha-automaattiyhdistyksen palveluhenkilöstölle ja Palmian ruokapalvelun työntekijöille. (Haaga-Helia ammattikorkeakoulu vuosikertomus 2013, 11.) Keskityn opinnäytetyössäni monimuotototeutuksina suoritettaviin tutkintokoulutuksiin, avoimen ammattikorkeakoulun tarjontaan sekä täydennyskoulutukseen HSO-sihteereille.

Opetusmarkkinat ovat muuttuneet elinikäisen oppimiskäsityksen myötä. Korkeakoulut ja muut oppilaitokset mahdollistavat elinikäisen oppimisen ja yksilö pysyy koko elämänsä korkeakoulujen potentiaalisena asiakkaana. Aikuisopiskelijat ovat erittäin motivoituneita oppimaan, jos he voivat suoraan työssään hyödyntää opiskeltuja asioita. Kilpailu kiristyy eri koulutusten tarjoajien välillä. Korkeakoulut tekevät tiivistä yhteistyötä työelämän kanssa, jotta pystyvät tarjoamaan ajankohtaista ja tulevissa työtehtävissä tarvittavaa osaamista yritysten tarpeisiin. (Ojala 2002, 39, 276, 278, 282.) Korkea-asteen koulutuksien opetusmenetelmiltä ja kurssien sisällöiltä edellytetään yhä enemmän työelämän tarpeiden huomioimista (Eteläpelto ym. 2007, 40).

5.1 Haaga-Helian strategia

Strategian avulla yritys pyrkii saavuttamaan sen päämäärät ja tavoitteet. Strategiassa tavoitellaan uusien ideoiden ja toimintamallien löytämistä ja niiden kehittämistä, jotta voitaisiin vastata sidosryhmien tarpeisiin paremmin. Strategia ohjaa toimintaa organisaatiossa. (Lindroos & Lohivesi 2004, 28—29.) Yrityksen visio ja missio määritellään strategiassa.

Haaga-Helian visio on määritelty seuraavasti: ”Olemme kiinnostavin suomalainen ammattillinen korkeakoulu” ja missio seuraavasti: ”Haaga-Helia avaa ovet työelämään”. Haaga-Helian strategiassa arvoperusta määritellään seuraavasti: ”Uudistamme ja palvelemme liike-elämää vastuullisesti, yhdessä toimien ja taloudellisesti kestävästi”. Haaga-Helian strategiaan kuuluu laadukas koulutus ihmisläheisesti, innovaatiot verkostoissa sekä myynti, palvelu ja yrittäjäyys kaiken ytimessä. (Haaga-Helian henkilöstölehti Spirit, 2015.)

5.2 Haaga-Helian viestintä ja markkinointi

Markkinointi- ja viestintäpalvelut on vastuussa koko Haaga-Helian viestinnästä ja markkinoinnista. Viestinnällä ja markkinoinnilla pyritään tukemaan Haaga-Helian strategian toteutumista sekä lisäämään Haaga-Helian tunnettuutta ja näkyvyyttä. Viestinnän ja markkinoinnin avulla rakennetaan Haaga-Helian brändiä ja lisätään sen kiinnostavuutta opiskelupaikkana. Haaga-Helian viestinnän ja markkinoinnin toteuttaminen ja johtaminen tapahtuu strategian pohjalta. Lisäksi Haaga-Helian viestinnän ja markkinoinnin tehtäviin kuuluu muun muassa tavoitemielikuvan rakentaminen ja ylläpitäminen sekä opiskelijoiden motivoiminen ja sitouttaminen. Haaga-Helian tärkeimmät ulkoisen- ja sidosryhmäviestinnän kanavat ovat mediaviestintä, sidosryhmälehdet Signals ja E-Signals, verkkosivut, julkaisut, sähköiset uutiskirjeet, viikkotiedotteet, sosiaalinen media, messut, seminaarit ja muut tapahtumat. Opiskelijarekrytoinnin tärkeimmät kanavat ovat verkkosivut, oppilaitosvierailut, messut, esitteet ja oppaat sekä sosiaalinen media. (Nevalainen, 2015.)

Haaga-Helialle tärkeitä markkinointikanavia ovat verkkosivut, messut, erilaiset kampanjat ja sosiaalinen media, jossa Haaga-Helia onkin vahvasti esillä (Haverinen, 2015). Haaga-Helia otti käyttöön uudistuneet verkkosivut vuoden vaihteessa 2014. Lisäksi oppilaitos on panostanut markkinoinnissa enemmän digitaalisuuteen ja uudistanut hakukampanjan ilmettä. Vuonna 2013 Haaga-Helia osallistui useille messuille ja järjesti yhdessä opiskelijoiden kanssa koulumarkkinointikiertueen toisen asteen oppilaitoksiin pääkaupunkiseudulla. (Haaga-Helia vuosikertomus 2013, 26.)

5.2.1 Haaga-Helian imago ja maine

Taloustutkimus Oy tekee ja julkistaa vuosittain Korkeakoulujen imago-tutkimuksen. Vuoden 2014 tutkimuksen mukaan Haaga-Helia on Suomen tunnetuin ammattikorkeakoulu. Tutkimuksen mukaan 54 %:a vastanneista tuntee sen ja prosenttiosuus on pysynyt samana vuodesta 2013 asti. Tutkimus tehtiin alle 30-vuotiaille suomalaisnuorille. Ammattikorkeakoulujen keskimääräinen arvosana on 7,50 ja Haaga-Helia ylittää sen kokonaisarvosanalla 7,66. Lisäksi Haaga-Helia sai imagoväittämistä paremmat arviot kuin edellisessä

tutkimuksessa. Ammattikorkeakoulujen tunnettuus perustuu usein muiden kertomuksiin siitä. Haaga-Helian tunnettuutta lisää mediassa olevat jutut siitä sekä hyvä esilläolo sosiaalisessa mediassa. Haaga-Helia on kartuttanut myönteistä mainetta opiskelupaikkana, sijaintipaikkakunnan houkuttelevuudesta, koulutusalojen kiinnostavuudesta, tutkinnon arvostuksesta työmarkkinoilla ja myönteisestä medianäkyvyydestä. (Haaga-Helia uutiset, 2014.)

Haaga-Helian maine ja imago on hyvä opiskelijoiden keskuudessa ja opetusta pidetään laadukkaana. Myös avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoilta on saatu palautetta siitä, että Haaga-Helia on hyvä koulu, mutta sisään on vaikea päästä. ”Haaga-Helian opetuksen tasokkuudesta ja kurssien kiinnostavuudesta kertoo se, että opiskelijat haluavat pääsääntöisesti jatkaa opintoja avoimessa ammattikorkeakoulussa yhden lukukauden jälkeen ja he tosissaan innostuvat opinnoista ja pyrkivät tutkinto-opiskelijaksi asti”, Haverinen painottaa. Lisäksi Haaga-Helian työelämälähtöisyys on hyvä verrattuna avoimeen yliopistoon ja Haaga-Helialla on paljon partneriyhtiöitä. (Haverinen, 2015.)

5.2.2 Opiskelijoiden tarinoiden hyödyntäminen viestinnässä

Nevalaisen (2015) mukaan Haaga-Helia rakentaa markkinointikampanjansa melko pitkälle Haaga-Helian opiskelijoiden ja heidän uratarinoiden varaan, eli niiden merkitys on erittäin suuri. Uratarinoita löytyy paitsi kampanjoista niin myös Haaga-Helian verkkosivuilta, koon-tisivustoilta, Hakijan oppaasta ja sosiaalisesta mediasta, esimerkiksi YouTubesta. Haaga-Helia käyttää paljon opiskelijoiden tarinoita etenkin internetsivuillaan koulutusohjelmien esittelyn yhteydessä. Haaga-Helia on käyttänyt uratarinoita markkinoinnissa vuodesta 2011 lähtien. Kampanjan kulma on aina hivenen vaihdellut, joskus tarinat ovat enemmän esillä ja joskus tuodaan vahvemmin esille yhteisöllisyyttä, jossa uratarinat ovat myös mukana. Tarinoiden elementit pyritään aina miettimään tarkkaan, esimerkiksi monimuoto-opiskelijoiden tarinoiden avulla halutaan tuoda näkyväksi oppimisen iloa ja pyritään maldaltamaan kynnystä lähteä työelämästä opiskelemaan.

Haaga-Helian verkkosivuilta ja Haaga-Helian sidosryhmälehdistä löytyy useita erilaisia tarinoita jo valmistuneista opiskelijoista ja Haaga-Heliassa edelleen opiskelevista henkilöistä. tarinat ovat tärkeä viestintämuoto Haaga-Heliale. Tarinoiden avulla opintoja tuodaan konkreettisemmiksi potentiaalisille opiskelijoille ja samalla markkinoidaan Haaga-Helian koulutustarjontaa. Tarinoilla viestiminen ja vaikuttaminen ovat strategian mukaista toimintaa. (Nevalainen, 2015.)

Seuraavissa kappaleissa esittelen muutaman jo aikaisemmin kirjoitetun Haaga-Heliasta valmistuneen henkilön tiivistetyn uratarinan esimerkkinä Haaga-Helian käyttämistä tarinoista. Tarinat ovat edelleen luettavissa kokonaisuudessaan Haaga-Helian internetsivuilta. Tutkin uratarinoita ja niiden kirjoitusasua ennen kuin aloitin tekemieni haastattelujen purkamisen, koska pyrin kirjoittamaan monimuoto-opiskelijoiden tarinat samaa kirjoitustyyliä noudattaen. Tutkin myös uratarinoiden sisältöä ja niistä esille nousevia asioita sekä tein niistä yhteenvedon, jossa selvitin millaiset eväät työelämään Haaga-Helia on antanut heille ja millainen mielikuva heille jäi Haaga-Heliasta.

Ida Kukkapuro opiskeli Haaga-Heliassa journalismin koulutusohjelmassa. Hänen lapsuuden unelma-ammattista tuli totta hänen valmistuessa toimittajaksi. Idan mielestä Haaga-Heliassa opiskelussa oli parasta hyvät työelämäyhteydet, opintojen konkreettisuus, oppilaitoksen tarjoama tuore tieto alalta sekä alan ammattilaisten vierailut. Ida koki opinnoista työelämään siirtymisen helpoksi, koska oli jo opiskeluaikana luonut aktiivisesti kontakteja työelämään. Ida aloitti työt STT-lehtikuvan toimituksessa tammikuussa 2013. Lisäksi hän päätoimittaa omaa Trash Magazine lehteä ja on kirjoittanut freelancerina eri lehdille. Ida toimi opiskeluaikana Haaga-Helian opiskelijakunta Helgan julkaiseman opiskelijalehden H2:n toimituksessa ja hän pitää sieltä saatua oppia tärkeänä myös oman lehden toimittamisessa. (Haaga-Helia uratarinat, 2015.)

Hanna Ruax aloitti liiketalouden opinnot vuonna 2005 Haaga-Heliassa. Hän kiinnostui yrittäjyydestä jo ennen opintoja ja valikoi opintoihinsa mahdollisimman paljon yrittäjäopinnoja. Hanna sai käytännön tuntumaa työelämään Haaga-Helian käytännönläheisestä työkentelytavasta sekä lukuisista projekteista ja ryhmätöistä, joita hän teki opiskeluaikanaan. Opintojen jälkeen hän päätti ryhtyä yrittäjäksi ja osti äitinsä yrityksen tämän siirryttyä eläkkeelle. Hanna kehottaa uusia opiskelijoita unelmoimaan ja kokeilemaan uusia asioita. (Haaga-Helia uratarinat, 2015.)

Tuomas Rintaniemi työskentelee nykyisin talousjohtajana ja suorittaa samanaikaisesti MBA-tutkintoa. Hän on suorittanut aiemmin liiketalouden tradenomitutkinnon Haaga-Heliassa ja hän painottaa, että tradenomin tutkinto antaa hyvät eväät myös kunnianhimoimpiin työtehtäviin. Tuomas korostaa opiskeluaikana luotujen verkostojen tärkeyttä siirtäessä koulusta työelämään. Jo opiskeluaikoinaan hän aloitti työt tilitoimistossa ja siirtyi siitä Nokialle ja siellä hän eteni nopeasti asiantuntijatehtäviin. Nokian jälkeen hän päätyi nykyiseen työhönsä Greenstream Networksille ja tulevaisuuden tavoitteissa hänellä siintää talousjohtajan virka. (Haaga-Helia uratarinat, 2015.)

Jenni Räikkönen hakeutui opiskelemaan Haaga-Helian Porvoon toimipisteeseen kansainvälistä kauppaa ja markkinointia, jotta hän saisi edistettyä bändinsä uraa paremmin. Jenni on ollut erittäin tyytyväinen kouluvalintaansa ja hän oli jo aikaisemmin kavereiltaan kuullut, että työnantajat pitävät Haaga-Heliää hyvässä arvossa. Jennin mielestä hyviä syitä opiskella Haaga-Heliassa ovat taitavat ja osaavat opettajat, mielenkiintoiset vierailijaluennot, opiskelun käytännölläisyys ja hyvä henki. Jennin koulusta hankkima moninainen osaaminen on vienyt bändiä eteenpäin ja etenkin markkinointi- ja viestintäopinnot ovat olleet erittäin hyödyllisiä. (Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, 2013.)

Anne Nurminen opiskeli myyntityön koulutusohjelman pilottiryhmässä tradenomiksi. Hän työskentelee nyt myyntipäällikkönä ja näkee koulutuksen olleen tärkeä potku hänen urallaan. Hän koki saaneensa koulutuksesta hyvät valmiudet nykyiseen työhönsä. Myyntityötä arvostetaan kovasti ja Suomessa siihen keskittyvää koulutusta on ollut tarjolla vasta muutamia vuosia. Haaga-Helia oli ensimmäisenä korkeakouluna tarjoamassa myyntityön koulutusta, ja myyntityön tradenomit ovat työmarkkinoilla haluttuja osaajia. (Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, 2013.)

Kaikki edellä mainitut henkilöt ovat olleet todella tyytyväisiä Haaga-Heliaan koulutuksen tarjoajana ja he ovat edenneet valmistumisen jälkeen urallaan hyvin. Haaga-Heliassa suoritettun tutkinnon kautta avautuu hyvät uramahdollisuudet ja koulutus antaa hyvät valmiudet työelämään. Haaga-Heliassa opiskelu on hyvin työelämälähtöistä ja verkostoja työelämään luodaan aktiivisesti jo opiskeluaikana erilaisten projektien ja ryhmätöiden kautta. Alan ammattilaisten vierailut koetaan tärkeiksi ja opetusta pidetään kaiken kaikkiaan hyvänä. Opiskelijoiden tarinat ovat ytimekkäitä ja niissä on tuotu hyvin esille lukijaa kiinnostavia asioita. Tarinoista saa hyvin myönteisen kuvan Haaga-Heliasta koulutuksen tarjoajana.

5.3 Haaga-Helian monimuotokoulutukset

Haaga-Helia järjestää monimuotototeutuksena suoritettavia koulutuksia syksyllä 2015 liiketalouden ja tietojenkäsittelyn koulutusohjelmissa. Keväällä 2016 monimuotototeutuksia on liiketalouden, tietojenkäsittelyn, hotelli- ja ravintola-alan liikkeenjohdon ja matkailun liikkeenjohdon koulutusohjelmassa. Monimuotototeutuksina järjestettävissä koulutuksissa lähiopetusta voi olla esimerkiksi vain muutama päivä kuukaudessa ja silloinkin vain viikonloppuisin, jolloin kokoaikainen työskentely onnistuu hyvin opintojen ohessa. (Haaga-Helia, 2015.)

5.3.1 Avoin ammattikorkeakoulu

Haaga-Helian avoimessa ammattikorkeakoulussa opiskeli yli 800 opiskelijaa vuonna 2014. Avoimen ammattikorkeakoulun koulutusvastaava Katriina Haverisen mukaan opiskelijoiden määrä kasvaa koko ajan ja on tuplaantunut edellisestä vuodesta. Vuoden 2015 ensimmäisellä puoliskolla avoimessa ammattikorkeakoulussa opiskeli 650 opiskelijaa. (Haverinen, 2015.)

Avoimessa ammattikorkeakoulussa voi suorittaa yksittäisiä opintoja tai laajempia opintokokonaisuuksia kehittääkseen omaa yleissivistystään, kieli- ja ammattitaitoaan sekä osaamistaan. Avoimessa ammattikorkeakoulussa on hakukriteerit ainoastaan ylempien AMK-tutkintojen ja englanninkielisten koulutusohjelmien opintojaksoille. Kokonaista ammattikorkeakoulututkintoa avoimessa ei ole mahdollista suorittaa. (Avoimen amkin opiskelijan opas.) Yleensä suurin osa avoimen opiskelijoista suorittaa 1,5 vuodessa 60 opintopistettä, mutta osa jopa 100 opintopistettä. Avoimen ammattikorkeakoulun puolella voi suorittaa kaiken muun paitsi harjoittelun ja opinnäytetyön koulutusohjelman opintokokonaisuudesta. Avoin AMK on suunnattu kaikille pohjakoulutuksesta ja iästä riippumatta. Avoimen puolen opiskelijoiden ikähaitari on juuri lukiosta päässeistä yli 50-vuotiaisiin, opiskelijoita on laidasta laitaan. Avoimessa ammattikorkeakoulussa verkkokurssit ovat todella suosittuja. (Haverinen, 2015.)

Kun opiskelija on suorittanut avoimessa ammattikorkeakoulussa 60 opintopistettä, on hänen mahdollista hakeutua tutkinto-opiskelijaksi avoimen väylän kautta suorittamaan AMK-tutkintoa. Kaikkiin muihin koulutusohjelmiin pystyy hakeutumaan tutkinto-opiskelijaksi avoimen väylän kautta paitsi Vierumäellä suoritettaviin tutkintoihin. Myös ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin voi hakeutua avoimen väylän kautta, siihen vaaditaan 30 opintopisteen suoritus avoimen puolella. (Haverinen, 2015.)

Avointa amkia ei ole viime vuosina mainostettu ollenkaan paperisissa lehdissä. Tärkeitä markkinointikanavia ovat Haaga-Helian internetsivut, some-kanavat, messut ja erilaiset kampanjat, kuten muissakin Haaga-Helian koulutusten markkinoinnissa. Tärkeä kohderyhmä on sellaiset henkilöt, jotka eivät ole päässeet sisälle yhteishaun kautta. Tietoisuus avoimesta amkista on alkanut levitä, ja usein potentiaaliset opiskelijat kuulevat kaveripiirinsä kautta avoimen amkin tarjoamista mahdollisuuksista. (Haverinen, 2015.)

Avoimen amkin tunnettuutta pyritään lisäämään koko ajan, mutta kehityskohtia löytyy vielä. Esimerkiksi lukioissa opinto-ohjaajat eivät tiedä avoimen amkin mahdollisuudesta, eivätkä he osaa opastaa lukiosta valmistuvia hakemaan avoimeen amkiin, mikäli he eivät

heti sattuisikaan pääsemään kouluun. Merkonomien ja aikuisten työssäkäyvien keskuudessa avoimen tunnettuutta tulisi lisätä. ”Paljon on vielä tekemistä ja tarinat nettisivuilla olisi yksi hyvä tapa päästä lukemaan opiskelijoiden kertomuksia”. (Haverinen, 2015.)

5.3.2 Täydennyskoulutus HSO-sihteereille

HSO-sihteeri-nimikettä käytetään Helsingin Sihteeriopistosta valmistuneista sihteereistä (AitoHSO, 2015). Haaga-Helia tarjoaa HSO-sihteereille tradenomitutkintoon johtavaa täydennyskoulutusta, jossa opistotasoinen tutkinto täydennetään korkeakoulutasoiseksi tutkinnoksi ja vastaamaan johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelman tradenomin tutkintoa. (Haaga-Helia ammattikorkeakoulu usein kysyttyä, 2015.)

Täydentäjäkoulutuksen kesto on 1—1,5 vuotta. Opiskelu onnistuu työn ohessa, koska kurssit pyritään tarjoamaan etä-, virtuaali- ja intensiivimuodossa. Täydentäjäopiskelijoille tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen on mahdollista AHOT-menettelyllä. Täydennettävät opinnot koostuvat useimmiten kieliopinnoista, pääaineopinnoista sekä opinnäytetyöstä. (Haaga-Helia ammattikorkeakoulu usein kysyttyä, 2015.)

6 Monimuoto-opiskelijoiden haastattelujen tulokset

Haastattelin opinnäytetyöhöni seitsemää monimuoto-opiskelijaa. Tein haastattelut kevään ja syksyn 2015 aikana. Monimuoto-opiskelijoiden haastatteluilla pyrittiin selvittämään seuraavia asioita: oppimisen ja onnistumisen ilon kokemuksia, opiskelun hyödyllisyyttä työelämän näkökulmasta, toivomuksia ja ennako-odotuksia opintojen suhteen ja sitä ovatko ne toteutuneet sekä mitä asioita nykypäivän työelämää varten tulisi opiskella ja mitä osaamista hankkia monimuoto-opiskelijoiden mielestä. Tarkoituksena oli myös selvittää, onko opintojen suorittamiselle vaikutusta haastateltujen tulevaisuuden suunnitelmiin, kuten eri alalle tai toisiin työtehtäviin hakeutumiseen. Haastattelujen perusteella oli myös tarkoitus selvittää, miten Haaga-Helia on pystynyt vastaamaan monimuoto-opiskelijoiden osaamisen kehittämisen tarpeisiin.

Käytin sisällönanalyysejä aineiston luokitteluun ja merkityskokonaisuuksien löytämiseen sekä tutkimuskysymyksiin vastausten etsimiseen. Esittelen tulokset seuraavassa järjestyksessä: haastateltujen tausta ja perustiedot, Haaga-Helian valitseminen opiskelupaikaksi, opiskelu Haaga-Heliassa, onnistumisen ilon kokemukset ja parhaat asiat opinnoissa, opinnoista saadut hyödyt ja Haaga-Helian onnistuminen kouluttajana, opiskelijoiden antamat vinkit ja palaute sekä lopuksi on yhteenveto tuloksista.

Haastatelluista kaksi opiskeli avoimessa ammattikorkeakoulussa liiketaloutta, kaksi opiskeli HSO-täydentäjälinjalla tradenomiksi eli suoritti johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelman opintoja, yksi opiskeli monimuotototeutuksena liiketaloutta ja kaksi opiskeli tietojenkäsittelyä monimuotototeutuksena. (Taulukko 1.) Haastatellut C ja D opiskelivat avoimessa ammattikorkeakoulussa liiketaloutta, mutta tähtäsivät avoimen väylän kautta tutkinto-opiskelijaksi liiketalouden koulutusohjelmaan. Kaikki muut haastatelluista opiskelivat tradenomiksi johtavassa koulutuksessa Haaga-Heliassa. HSO-täydentäjäopiskelijat ja toinen tietojenkäsittelyn opiskelijoista olivat opinnoissaan loppusuoralla ja tekivät parhailaan tai olivat jo tehneet jo opinnäytetyönsä. Muut haastatelluista olivat opiskelleet 0,5–1,5 vuotta paitsi toinen tietojenkäsittelyn opiskelija oli opiskellut jo kaksi vuotta.

Kartoitin haastattelun alussa haastateltujen nykytilannetta. Kysyin, millainen pohjakoulutus heillä on, millainen aika edellisistä opinnoista ja ovatko he nyt työelämässä. Taulukosta 1 selviää haastateltujen pohjakoulutus. Toisella HSO-täydentäjällä (haastateltu A) oli sihteerin ammattitutkinnon lisäksi tiedottajatutkinto ja johtamisen erikoisammattitutkinto, joten hänellä ei ollut kulunut kovin kauaa aikaa edellisistä opinnoista ennen Haaga-Heliassa opintojen aloittamista. Toisella HSO-täydentäjällä (haastateltu B) oli pohjakoulutuksena

sihteerin ammattitutkinto. Tietojenkäsittelyn tradenomiopiskelijalla (haastateltu F) oli datanomin sekä tietojenkäsittelyn ja vaatetusalan ammattitutkinnot pohjakoulutuksena. Toisella tietojenkäsittelyn tradenomiopiskelijalla (haastateltu G) oli merkonomin tutkinto pohjakoulutuksena. Avoimen amkin opiskelijalla (haastateltu C) oli ylioppilastutkinto pohjakoulutuksena eikä hänellä ollut kulunut pitkää aikaa edellisistä opinnoista lukiossa ja hän oli myös opiskellut hetken aikaa ammattikorkeakoulussa mediatekniikkaa. Toisella avoimen amkin opiskelijalla (haastateltu D) oli ylioppilastutkinto ja vaatetusalan ammattitutkinto pohjakoulutuksena. Liiketalouden monimuoto-opiskelijalla (haastateltu E) oli pohjakoulutuksena ylioppilastutkinto. Haastatelluista ainoastaan yksi, (haastateltu C), oli alle 30-vuotias. Kaikilla muilla monimuoto-opiskelijoilla, paitsi haastatelluilla A ja C, oli kulunut 12–30 vuotta edellisistä opinnoista, jos yksittäisiä kursseja ei lasketa mukaan. Viisi seitsemästä työskenteli haastatteluhetkellä kokoaikaisesti opintojen ohessa.

<i>Haastateltu</i>	<i>Mitä opiskelee?</i>	<i>Pohjakoulutus</i>
A	HSO-täydentäjälinjalla tradenomiksi	sihteerin ammattitutkinto, tiedottajatutkinto, johtamisen erikoisammattitutkinto
B	HSO-täydentäjälinjalla tradenomiksi	sihteerin ammattitutkinto
C	Avoimessa ammattikorkeakoulussa liiketaloutta	ylioppilastutkinto
D	Avoimessa ammattikorkeakoulussa liiketaloutta	ylioppilastutkinto, vaatetusalan ammattitutkinto
E	Liiketalouden tradenomiksi monimuotototeutuksena	ylioppilastutkinto
F	Tietojenkäsittelyn tradenomiksi monimuotototeutuksena	vaatetusalan ammattitutkinto, datanomi, tietojenkäsittelyn ammattitutkinto
G	Tietojenkäsittelyn tradenomiksi monimuotototeutuksena	merkonomi

Taulukko 1. Haastateltujen monimuoto-opiskelijoiden pohjakoulutus ja nykyiset opinnot.

Monimuoto-opiskelijat kokevat opiskelun tärkeäksi nykypäivänä. Kaikki kokivat tradenomitutkinnon suorittamisen tärkeäksi ja arvostavat tradenomin tutkintoa. Haastateltujen mielestä on tärkeää, että on valmis opiskelemaan ja päivittämään ja vahvistamaan omaa osaamistaan muuttuvassa työelämässä. Kysyin haastatelluilta, mitä he kokevat tärkeäksi opiskella työelämää varten. Monimuoto-opiskelijoiden mielestä työntekijöiltä vaaditaan nykypäivänä moniosaamista, muutoskykyisyyttä, projektinhallintaa, hyvää yleisivistystä ja kiinnostusta oppia uusia asioita. Työntekijällä tulisi olla hyvät sosiaaliset, tietotekniset, ryhmätyöskentely-, työyhteisö- ja viestimistäidot.

6.1 Haaga-Helian valitseminen opiskelupaikaksi

Kysyin haastatelluilta, mistä he saivat tietoa Haaga-Helian koulutustarjonnasta ja miten he päätyivät opiskelemaan Haaga-Heliaan. HSO-täydentäjäopiskelijoille Haaga-Helian valitseminen oli itsestään selvä valinta, koska he olivat aikaisemmin suorittaneet sihteerioption, joka kuului osaksi Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu Heliää. He odottivatkin saavansa korkealaatuista opetusta Haaga-Heliassa. Kaikilla muilla haastatelluilla oli myös hyvät ennako-odotukset ja todella positiivinen kuva Haaga-Heliasta koulutuksen tarjoajana ja he pitivät Haaga-Helian opetusta laadukkaana. Ainoastaan yksi haastatelluista ei ollut kuullut Haaga-Heliasta mitään ennakkoon ja päätös opiskelemaan lähtemisestä tuli hänelle kuin ”salama kirkkaalta taivaalta” hänen omien sanojensa mukaan. Haaga-Helia on tunnettu laadusta, ja väitettä tukee myös kaikkien monimuoto-opiskelijoiden mielipide. Kaikki haastatellut kertoivat, että monet heidän tuttavat ovat opiskelleet Haaga-Heliassa ja sitä kautta haastatellut ovat myös kuulleet Haaga-Heliasta.

Haaga-Heliassa oli kaikista selkein ulosanti sekä selkeät ja hyvät nettisivut. Erottui siinä kilpailijoista. Haaga-Helia on liiketalouden mekka ja hyvä paikka opiskella. Kaikki työnantajat arvostavat todella korkealle Haaga-Heliää. (Haastateltu D.)

Olen kuullut Haaga-Heliasta paljon hyvää ja minulla on paljon tuttuja, jotka ovat käyneet Haaga-Helian. Haaga-Heliassa on laadukkaasti valmistellut kurssit. Koulusta löytyy joustavuutta opinnoissa ja ymmärrystä työhistorian päälle, ettei tarvitse lähteä alkeista etenemään, vaan pystyy lähtemään opinnoissa liikkeelle siitä, missä oma taso menee. Valitsin Haaga-Helian IT-tradenomi-tutkinnon suuntautumisvaihtoehdon vuoksi. Halusin nimenomaan opiskella tietohallinnon kehitystä virtuaaliteutuksena. (Haastateltu F.)

Kysyin seuraavaksi monimuoto-opiskelijoiden ennako-odotuksia opintojen suhteen sekä mitkä olivat heidän opiskelun motiivit. Kaikkien monimuoto-opiskelijoiden mielestä Haaga-Helialla on hyvä maine ja sieltä suoritettuja tutkintoja arvostetaan työelämässä. Haastatellut odottivat saavansa laadukasta opetusta Haaga-Heliassa. Avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijat haluavat päästä avoimen väylän kautta tutkinto-opiskelijaksi ja suorittaa tradenomin tutkinnon, jotta heille avautuisi uusia uramahdollisuuksia. Toiselle HSO-täydentäjäopiskelijalle itse tradenomin tutkinnon saaminen on tärkeämpää kuin suoritettujen kurssien anti. Molemmille HSO-täydentäjille tutkinnon saaminen on itselle näyttämistä, että pystyy siihen. Täydentäjät eivät kuitenkaan kokeneet tutkinnolla olevan suurta merkitystä tulevaisuuden uranäkymien kannalta, koska he eivät olleet aikeissa vaihtaa työpaikkaa tai hakeutua eri tehtäviin tutkinnon myötä. Liiketalouden ja tietojenkäsittelyn monimuoto-opiskelijat halusivat päivittää omaa osaamistaan, koska opinnoista oli jo kulunut

aikaa ja he halusivat vahvistaa omaa asemaansa töissä hankkimalla tutkinnon. Tietojenkäsittelyn opiskelijat eivät suunnitelleet uusin tehtäviin hakeutumista tutkinnon myötä. Liiketalouden opiskelija on avoimin mielin tulevaisuuden suhteen ja uskoo, että tutkinto avaa mahdollisuuksia.

Oman opiskelun motiivi oli saada tradenomitutkinto. Valmistuin huonoon aikaan sihteerilinjalta, kun silloin oli vasta suunnitteilla tradenomiohjelma. Minua on aina jäänyt harmittamaan, kun jäi vain vähän puuttumaan, että olisin voinut suorittaa tradenomitutkinnon. Tämä on itselle näytön paikka, että kyllä tradenomitutkinto on mahdollista saada. (Haastateltu A.)

Haluan tutkinnon avulla vahvistaa omaa asemaani ja paikkaa nykyisissä työtehtävissä, jotta koulutus vastaisi toimenkuvaani paremmin. Jos joskus haluan hakeutua muihin tehtäviin tai vaihtaa yritystä, niin vähintään minun pitäisi omata AMK-tutkinto pohjakoulutuksena. Ei datanomien tutkinnolla vaikka työkokemusta onkin, enää päällikötehtäviin oikeastaan pääse. Taustalla on se, että haluan turvata tulevaisuutta. (Haastateltu F.)

6.2 Opiskelu Haaga-Heliassa

Seuraavaksi kysyin haastatelluilta, millaisia tuntemuksia opinnot ovat herättäneet ja ovatko he kokeneet opiskelun helpoksi ja onko opinnot olleet käytännönläheisiä. Kysyin myös olisivatko opiskelijat toivoneet enemmän kontaktia koulun kanssa. Monimuoto-opiskelijan ei ole aina helppo yhdistää työtä, opintoja, perhe-elämää ja harrastuksia. Haastatelluista enemmistön mukaan opiskelu on aika ajoin ollut haastavaa ja opintojen kulku on vaikeutunut työkiireiden ja ylitöiden vuoksi. Yksi haastatelluista oli joutunut vaihtamaan toisiin tehtäviin opintojen ajaksi, yksi oli joutunut ottamaan yksittäisiä päiviä vapaaksi töistä opintojen loppuvaiheessa ja yksi oli ottanut opintovapaata huomattessaan työn ja koulun yhdistämisen liian raskaaksi. Haastatellut totesivat, että ajankäyttö pitää suunnitella hyvin ja pitää olla valmis tinkimään ylimääräisistä menoista opintojen ajaksi. Enemmistö kuitenkin totesi, että koulusta on joustettu hyvin tällaisissa tilanteissa, kunhan vaan on sopinut opettajien kanssa asioista. Kaikkien haastateltujen työpaikoilla joustettiin opintojen suhteen hyvin.

Opiskelu on ollut työlästä ja jos kursseja olisi ollut yhtään enemmän, niin silloin koulun ja työn yhdistäminen olisi ollut mahdotonta (Haastateltu A).

Haastatellut kokivat, että työelämätaustasta ja ikätaustasta on paljon hyötyä opinnoissa, kun kurssitehtäviin on voinut heijastaa omaa kokemustaan. Kaikkien haastateltujen mie-

lestä opinnot ovat olleet käytännönläheisiä ja opiskelu on ollut pääosin selkeää, jos pieniä alkuvaikeuksia järjestelmien käytön kanssa ei lasketa. Haastateltu F suorittaa tutkinnon kokonaan virtuaalisesti ja kaksi haastatelluista (haastatellut A ja B) suorittavat suurimman osan tutkinnon kursseista virtuaalisesti.

Opinnot ovat ajankäytön kannalta vaikeita, mutta yleisesti ottaen, kun työskentelee alalla, niin kurssit ovat suhteellisen helppoja (Haastateltu G).

Koin virtuaalitoteutukset ja kurssien aloittamisen yllättävän helpoksi. Tietysti omasta työhistoriasta on paljon hyötyä kurssien suorittamisessa. Ei ole täysin vieraita alueita ollut kursseilla laisinkaan. Voisi toki olla paljon haastavampaa suorittaa kurssit virtuaalitoteutuksena, jos oikeasti ei ymmärtäisi mitään kurssien perusteista tai sisällöstä etukäteen. Voi olla, ettei virtuaalisuoritus siinä tapauksessa edes onnistuisi. En ole kokenut opintoja hankalaksi tai kuormittavaksi, tässähän tämä menee iltaisin koneella istuessa. (Haastateltu F.)

Haastatellut korostivat Haaga-Helian opetuksen laadukkuutta ja kurssien monipuolisuutta. Haastatellut olivat sitä mieltä, että Haaga-Heliasta saa hyvät eväät työelämään ja uralla etenemiseen. Kaikkien haastateltujen mielestä opinnot ovat olleet käytännönläheisiä. Opiskelu etenkin täydennyksen puolella on hyvin monimuotoista ja joustavaa, lähes kaikki kurssit on mahdollista suorittaa aho toimalla, tehtäväpaketeilla ja verkkokursseina. Aho-tointi tarkoittaa aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista. Haastateltujen mielestä kurssit ovat olleet työelämälähtöisiä ja linkittyneet työelämään hyvin vahvasti. Avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijat kokivat opiskelun avoimessa hyväksi siinä mielessä, että se on suunniteltu suoritettavaksi työn ohessa ja perheellinenkin voi valita sekä päivä- että iltakursseja ja lisäksi vielä verkkokursseja.

Opiskelumaailma tuntui niin innostavalta. Olen ollut opintoihin todella innostunut, olen päässyt haastamaan itseäni. Olen joutunut vaikeisiin tilanteisiin, mutta niissä olen voinut seurata, kuinka olen kehittynyt. En voinut käsittää, kuinka liiketalouteen voi kuulua niin mielenkiintoisia kursseja. Opettajat innostavat ja opiskelijat ovat innoissaan, on miellyttävää opiskella Haaga-Heliassa. (Haastateltu D.)

Opettajistakin huomaa, että heitä oikeasti kiinnostaa opettaminen ja he ovat mukana täysillä. Olen huomannut että kaikissa oppilaitoksissa ei ole näin. Opetus on systemaattista ja laadukasta ja opettajien tekemää kurssirakennetta on helppo seurata. Omat odotukset opintojen suhteen ovat täyttyneet. Myös kanssaopiskelijoista henkii se, että he ovat todella kiinnostuneita opiskelusta. (Haastateltu C.)

Haaga-Helian kurssit antavat todella hyvät valmiudet työelämään. Kurssit ovat ihan huippuja. Jos pitäisi uudelleen valita, niin valitsisin kyllä Haaga-Helian edelleen. (Haastateltu B.)

Yhdellä haastatelluista edellisistä opinnoista oli vierähtänyt yli 20 vuotta, ja oli todella hienoa nähdä, kuinka ennakkoluulottomasti ja innostuneesti hän on suorittanut opintoja tähtäimenä jopa ylemmän ammattikorkeakoulun tutkinnon suorittaminen. Mielestäni hänestä voisi moni ottaa mallia ja ajatella, ettei opiskelu ja osaamisen täydentäminen ja alan vaihtaminen ole ikinä liian myöhäistä.

Kysyin myös olivatko haastatellut kokeneet, että he olisivat tarvinneet enemmän kontaktia koulun kanssa. Monimuoto-opiskelijat eivät ole kokeneet, että olisivat tarvinneet enemmän kontaktia koulun kanssa. He ovat olleet tyytyväisiä opinto-ohjaajien työhön ja siihen, että he vastaavat viesteihin nopeasti ja heiltä saa apua aina tarvittaessa.

En toivo kontaktia enempää. Tiedän, että jos on tarvetta kysyä jotain, niin opinto-ohjaaja vastaa hyvin ja nopeasti. On myös mahdollista järjestää verkkotapaamisia. Opettajatkin vastaavat kiitettävän nopeasti ja hyvin viesteihin. (Haastateltu F.)

6.3 Onnistumisen ilon kokemukset ja parhaat asiat opinnoissa

Seuraavaksi kysyin haastatelluilta, ovatko he kokeneet opinnoissaan oppimisen ja onnistumisen iloa ja jos ovat, niin missä asioissa. Kysyin myös, mikä on parasta opinnoissa. Kaikki haastatellut olivat kokeneet oppimisen ja onnistumisen iloa. Kaikille haastatelluille oli yhteistä se, että opinnot lähtivät hyvin käyntiin ja kurssit sujuivat hyvin, jopa odotuksia paremmin. Haastatellut, jo pidempään työelämässä olleet totesivat, että omasta työkokemuksesta on voinut ammentaa paljon kursseihin ja siksi osa kursseista on ollut helpompia suorittaa.

Onnistuminen on innostanut opiskelamaan vielä enemmän. Onnistuminen, esimerkiksi hyvät arvosanat ja se että oppii asioita, innostaa ja motivoi. Parasta opinnoissa on ollut monimuotoisuus. Se yllätti, kuinka laajasti pystyy suorittamaan pakollisia perusopintojakin virtuaalisesti. Hyvä, että annetaan mahdollisuus sovittaa vapaasti opinnot omaan elämään ja työhön. Parasta opinnoissa on opintojen suunnittelun helppous, kurssien monipuolisuus sekä opintojen laadukkuus. Aina löytyy joku kurssi, minkä voi ottaa sopivaan kohtaan ja aina tietää että, kursilla saa varmasti hyvää opetusta. (Haastateltu C.)

Opiskelu vei nopeasti mukanaan. Ensimmäisen syksyn jälkeen innostuin todella paljon opinnoista. Opinnoissa innosti laaja kurssivalikoima, oli hienoa löytää monipuolisesti kiinnostavia kursseja. Haaga-Heliassa on todella mielenkiintoisia kursseja aiheista, joita vuosien varrella olin kokenut todella tärkeäksi, kuten työhyvinvointi ja vastuullinen liiketoiminta. Niihin tarjoutui nyt tilaisuus paneutua paremmin. Olen kokenut vähän kaikkialla pientä onnistumisen iloa. Opinnot lähtivät käyntiin todella hyvin. Tuli sellaista onnistumisen iloa, että osaankin vaikka mitä. Pystyin soveltamaan matkan varrella opittuja asioita opintoihin. Suurin ilonaihe on ollut, että opinnot ovat sujuneet niin hyvin. Ne eivät ollutkaan niin hirveen vaikeita, kuin aluksi kuvittelin. (Haastateltu B.)

Opiskelu on palkitsevaa, koska huomaan, että pärjään ja huomaan että taitoni ovat hyvällä tasolla. Olen ollut tyytyväinen opintoihin, se on itselle näyttämistä, että osaan. Parasta on ollut se, että osaan asioita joita toiset vielä harjoittelevat esim. yhteisöviestinnän kurssilla, koska teen niitä asioita työssäni päivittäin. (Haastateltu A.)

Olen ollut opintoihin todella innostunut, olen päässyt haastamaan itseäni. Olen joutunut vaikeisiin tilanteisiin, mutta niissä olen voinut seurata, kuinka olen kehittynyt. Siitä olen saanut lisää intoa ja motivaatiota. Välillä minulla on ollut tuskahiki ja olen miettinyt, ettei tästä tule yhtään mitään enkä opi niitä asioita, mutta kuitenkin olen oppinut. Haaga-Heliassa on hyvät opettajat. Olen todella innoissani opiskelusta. Parasta opinnoissa on uusiin ihmisiin tutustuminen. (Haastateltu D.)

Kannattaa lähteä opiskelemaan, mun mielestä tämä on aivan ihanaa. Ihanaa on se, että osaa jo aika paljon, ja että omaa osaamista voi syventää niin paljon. Voi poimia niitä helmiä sieltä. Muut oppilaat ja opettajat ovat kivoja, olen tutustunut hyvin laajasti erilaisiin ihmisiin. Se on aivan ihanaa. Koko ajan huomaan, että voin oppia lisää ja taidot vaan kehittyvät. Voin koko ajan hyödyntää oppimiani asioita seuraavilla kursseilla. Olen ehdottomasti kokenut oppimisen ilon kokemuksia. Oppimisen iloa on tullut lähes kaikilla kursseilla, ei ole ollut kuin pari kurssia, mistä en ole ollut niin innoissani. On todella innostunut ja se näkyy hyvinä tuloksina. (Haastateltu F.)

Kävin kurssin, jossa opeteltiin käyttämään 3D:tä. En olisi ikinä voinut kuvitella, että opettelisin sitä, mutta sehän oli aivan jumalattoman kivaa ja nautin siitä suunnattomasti. (Haastateltu F.)

Kaikki kurssit ovat olleet todella mielenkiintoisia. Ylitse muiden nousee tietojenkäsittelyn-kurssi ja sieltä Excel-tentti, joka meni odotuksia paremmin ja sain kurssiarvosanaksi vitosen. Leijuin sen jälkeen viikon, kun olin onnistunut niin hyvin, vaikka se oli elämäni ensimmäinen Excel-tentti. (Haastateltu D.)

Minulla on ollut aina mielessä ”että enhän minä mitään tiedä, kun en ole käynyt kouluja”. Ja sitten huomasinkin, että tiedän ihan valtavasti. Se on tehnyt hyvää itsetunnonle ja sen avulla jaksaa painaa. Olen niin motivoitunut. Parasta opinnoissa on se innostus, mitä opiskelu tuo ja se että alkaa ajattelemaan uudella tavalla ja saa uusia näkökulmia asioihin. Ajattelutapaa herätellään. (Haastateltu E.)

Parasta opinnoissa on täysin oman työn ulkopuolinen tekeminen ja oman ajatusmaailman avartaminen. Se, että näkee ja kuulee, mitä ihmiset tekevät muuta alalla kuin mitä itse on tehnyt viimeiset 10 vuotta. Näkee, miten laaja kirjo se on. Olen aivan innostunut koodaushommista ja siitä kun saa palautella muistiin sellaisia asioita, jotka on jo kerran oppinut, mutta mitkä on päässyt unohtumaan, kun ei ole tarvinnut työelämässä käyttää niitä. Sinänsä jännä, en olisi mitenkään uskonut, että SQL-kielestä, kyselyistä tai HTML-koodauksesta nyt enää hirveästi jaksaisi kiinnostua, kun tietää, ettei niitä ehkä tule tulevaisuudessa tarvitsemaan. Mutta ne ovat olleet hauskoja, ne ovat olleet vähän kuin sudokuja, mitä tekee iltaisin. Kivaa aivojumbppaa. (Haastateltu F.)

6.4 Opinnoista saadut hyödyt työelämän näkökulmasta ja Haaga-Helian onnistumisen kouluttajana

Seuraavaksi selvitin, miten Haaga-Helia on pystynyt vastaamaan monimuoto-opiskelijoiden osaamisen kehittämisen tarpeisiin. Kysyin haastatelluilta, ovatko heidän ennako-odotukset ja toivomukset opintojen suhteen toteutuneet. Enemmistöllä odotukset opintojen suhteen olivat toteutuneet, he olivat tyytyväisiä opintoihinsa ja Haaga-Heliaan kouluttajana sekä he pitivät opetusta ja kursseja laadukkaina. Kolme haastatelluista (A, F ja G) olivat odottaneet saavansa enemmän irti opinnoista, mutta totesivat kuitenkin hyötyneensä kursseista.

Selvitin myös, ovatko monimuoto-opiskelijat hyötyneet opinnoistaan omissa työtehtävissään. Osa monimuoto-opiskelijoista koki hyötyneensä kursseista todella paljon, mutta osa ei kokenut hyötyneensä kursseista omia työtehtäviä ajatellen vaikkakin he kokivat oppineensa kursseilla ja hyötyneensä opinnoista muulla tavoin. Kolme haastatelluista (B, C ja E), kokivat hyötyneensä kursseista todella paljon oman työn kannalta. Haastateltu D ei ollut työskennellyt opiskeluaikanaan, joten hän ei vastannut tähän kysymykseen.

Minulla ei ollut varsinaisia ennako-odotuksia tai toivomuksia opintojen suhteen. Olen ollut melko tyytyväinen opintoihin, mutta olin kuitenkin odottanut että opinnoissa olisi ollut enemmän laskentatoimeen tai liiketalouteen liittyä asioita, on ollut yllättävän vähän. Jos miettii, että tekisin samanlaista työtä jatkossa, niin koulusta ei ole saanut kovinkaan paljon lisätietämystä omaa työnkuvaa ja työtehtäviä ajatellen var-

sinkin kun olen aphotoimalla suorittanut paljon kursseja, joissa olen jo näyttänyt osaamistani. Mutta ei kuitenkaan voi sanoa, että lähtötilanne olisi ollut täysin sama kuin nyt, varmasti kursseista on ollut hyötyä. (Haastateltu A.)

Halusin päästä sisään digitaaliseen murrokseen ja olisin toivonut, että olisi opetettu uudempaa teknologiaa ja että koulun opetus olisi ollut vielä modernimpaa. Olisin toivonut sisällöltään erilaisia kursseja, joissa olisi päässyt pidemmälle. Olisin toivonut että oma osaaminen olisi ollut laajempaa koulun jälkeen. Luulin kyllä tätä koulua vähän erilaisemmaksi. Opetusmenetelmät olivat välillä kankeita ja en saanut riittävän paljon uutta tietoa, mitä olisin kaivannut. Mutta kyllä olen oppinut silti paljon. Jos uudelleen saisin valita, niin kyllä valitsisin silti Haaga-Helian, olen kuitenkin suositellut muille koko opintojen ajan Haaga-Heliää. (Haastateltu G.)

Ei suoranaisesti voi sanoa, että joku osa-alue omissa työtehtävissä olisi parantunut opintojen myötä. Yleispäteviä ja yleissivistäviä asioita olen oppinut ja osaan nyt ajatella syvällisemmin, kuin mitä aikaisemmin ennen opintoja olisin osannut. Olen saanut yleistä tietoa, jota voin peilata omiin työtehtäviin. Mutta sellaista osaamista ei ole vielä tullut, että joku kurssi olisi vahvistanut osaamistani suuresti ja olisin oppinut jotain, mitä aikaisemmin en olisi osannut tehdä. Sen verran tuttuja on kuitenkin kaikki osa-alueet ollut jollain tasolla. Tietohallinnon kehittämispuoleen olen saanut hyviä juttuja ja vinkkejä. Varmasti aukeaa moni asia työelämässäkin paremmin ja syvällisemmin. Ei ole hukkaan mennyttä aikaa missään nimessä. (Haastateltu F.)

Olen saanut hyötyä opinnoista jo nyt työelämäään. Etenkin yritysviestinnän kurssista koin hyötyneni todella paljon ja opin kurssilla valtavasti asioita, joita voin hyödyntää työssän. (Haastateltu C.)

Opinnot ovat olleet käytännönläheisiä ja opiskelu selkeää, vaikei minulla olekaan opiskelumaailmasta kovinkaan paljon kokemusta. Olen jo nyt hyötynyt opinnoista työelämässä. Projektityössä Vision käytön opettelusta on ollut apua. (Haastateltu E.)

Olen saanut kursseista hyötyä työelämäään, etenkin Sharepointista ja Officesta on ollut hyötyä (Haastateltu B).

Selvitin myös Haaga-Heliassa suoritettujen opintojen vaikutusta haastateltujen tulevaisuuden urasuunnitelmiin. Monimuoto-opiskelijat tiedostavat työelämän muuttumisen ja osaamisen kehittämisen tarpeen lisääntymisen. Monimuoto-opiskelijoiden haastatteluista kävi ilmi, että he turvaavat tulevaisuuttaan ja vahvistavat omaa työasemaansa suorittamalla tradenomitutkinnon. Enemmistö haastatelluista ei suunnittele työpaikan vaihtamista tutkinnon myötä, mutta uskoo siitä olevan etua, jos haluaisikin hakeutua muihin työtehtäviin.

Kysyin haastatelluilta, autoivatko opinnot luomaan kontakteja työelämään. Haastatellut eivät kokeneet vielä saaneensa kontakteja työelämään tai verkostoituneensa. Suurin osa monimuoto-opiskelijoista tosin oli opiskellut melko lyhyen ajan, vain 0,5—1,5 vuotta ja totesivat, että kontakteja syntyy luultavasti myöhemmässä vaiheessa opintoja. Monimuoto-toteutuksessa ei kuitenkaan välttämättä luoda niin paljon kontakteja työelämään kuin päiväopintojen puolella, koska haastatteluista kävi ilmi, että lähes kaikki opintojen ryhmätyöt ja projektit tehdään haastateltujen omaan työpaikkaan.

6.5 Palaute Haaga-Heliale ja vinkit tuleville opiskelijoille

Lopuksi keräsin palautetta monimuoto-opiskelusta ja vinkkejä tuleville opiskelijoille. Haastatellut ovat pääasiassa tyytyväisiä opintoihin Haaga-Heliassa, mutta nostivat esille muutamia kehityskohteita.

Haastatellut kokivat ahotoinnin mahdollisuuden hyvänä, mutta sitä pitäisi vielä enemmän tuoda opiskelijoiden tietouteen, nyt ei vielä oikein tiedetä, mitä siihen vaaditaan. Ryhmätenttejä ja uudenlaisten suoritusmenetelmien kokeilua kursseilla toivottiin enemmän. Avoimen väylää pidettiin hyvänä asiana. Kontaktia koulun ja opinto-ohjaajan kanssa toivottiin enemmän avoimen ammattikorkeakoulun puolella. Etenkin Excel-taulukko, josta etsitään kursseja avoimen puolella, on aluksi sekava ja sieltä oikeiden kurssien löytäminen vie paljon aikaa, joten opintojen alussa siihen toivottiin enemmän tukea. Lisäksi haastatellut antoivat seuraavaa palautetta:

Ihmettelen hieman, miksi Haaga-Helian tutkinnossa ei ole millään tavalla esimiestyön tai johtamisen kursseja. Onko ollenkaan ajateltu, että IT-tradenomi voisi olla esimiestehtävissä? Ammatillisesti koulutus antaisi kuitenkin hyvät lähtökohdat. (Haastateltu F.)

Verkkokursseilla ei ole kovin paljoa opetusvideoita eikä tehdä Moodleen opettavaa materiaalia. Toivoisin, että videoclippien tai online-tapaamisten kautta käytäisiin aiheita läpi. Aika paljon on kursseja, joilla annetaan vain kasa linkkejä ja tehtävä tai ryhmätyö, jonka jälkeen tehdään itsenäisesti hommia 2 kk ja katsotaan sitten, miten sujui. Toivoisin erityyppistä opetusta. Yritetäänkö nyt mennä siitä, mistä aita on matalin. Opettamisen kannalta päästään tällä tavalla joissain asioissa aika helpolla, kun ei tarvitse tehdä materiaalia itse tai olla opettamassa. Toivoisin räätälöidympiä materiaaleja, käsiteltäisi ne asiat, mitkä on tarkoitus oppia. Ryhmätyötkin on kiinnostavia tehdä, mutta niissä on se huono puoli, että jokainen tekee ne niistä aiheista, mistä tietää jo tai mitkä kiinnostavat, jolloin uuden oppiminen jää vähemmälle. (Haastateltu F.)

Haaga-Helian järjestelmät ovat melko toimintavarmat, siitä kiitosta Haaga-Helian IT:lle. Harvoin on mitään käyttökatkoja tai käyttöhäiriöitä, tosi varmasti toimii järjestelmät. (Haastateltu F.)

Hyvä, että ihmiset otetaan yksilöinä ja tehdään henkilökohtaiset opintosuunnitelmat, mutta vielä paremmin pitäisi tiedostaa se, että monella on todella pitkä aika edellisistä opinnoista ja ei olla ihan kärryillä, miten asiat nykyään hoidetaan. Pitäisi olla enemmän käytännön asioihin perehdyttämistä ja ohjausta järjestelmien kanssa heti aluksi, koska moni ahdistuu ja saattaa jättää sen takia heti alussa opinnot kesken. Olisi hyvä saada enemmän vinkkejä, miten kannattaa tehdä asioita. (Haastateltu B.)

Mahdollisimman paljon koulun puolelta joustoa ja vapaampaa suorittamista sekä tehtäväpaketteja ja mahdollisuus suorittaa kursseja kesäaikana ja joululomalla, Olisi hyvä, että voisi suorittaa joitakin kursseja, kun itsellä on hiljaisempaa työelämässä. Työaikataulut virallisen opetusaikataulun kanssa eivät välttämättä kohtaa lainkaan, ne on hankala yhdistää. Palautteen saaminen suorituksista on välillä aika vähäistä. Palautteen saaminen olisi oppimisen kannalta tärkeää etenkin verkkokursseilla. (Haastateltu A.)

Seuraavassa kokoaan vielä opiskelijoiden antamat vinkit opintoihin:

Jokainen selviää opinnoista, vaikka olisi ollut pitkäkin aika edellisestä opiskelusta, kun vaan jaksaa perehtyä ja ottaa selvää asioista. Motivaatiota vaatii myös. (Haastateltu E.)

Opiskelu on mieletön kokemus, se kannattaa todellakin. Opiskelu on niin muuttunut, jos on pitkä tauko edellisistä opinnoista ja on sellainen ihminen, että tykkää uudistua ja kehittyä ja on kiinnostusta, niin opiskelemaan vaan ja päivittämään osaamista. Opiskelu kannattaa ehdottomasti, siitä saa niin paljon, sitä on vaikea edes sanoa kuvailla, se on niin rikas kokemus. (Haastateltu D.)

Avoimen väylä on mahtava juttu, sitä voisi vielä enemmän markkinoida ja mainostaa ihmisille. Moni ei tiedä kyseisestä mahdollisuudesta vielä. Avoimessa pääsee suoran näkemään, millaisia opinnot ovat ja näkee ovatko ne sitä, mitä haluaa opiskella. Avoimen väylä kannattaa ottaa vakavasti. Omat kokemukset ovat olleet todella positiivisia. (Haastateltu C.)

Pitää olla todella motivoitunut, koska varmasti tulee sellaisia hetkiä jolloin miettii, miksi on ryhtynyt tähän. Jos motivaatio on riittävä, niin silloin niistä hetkistä pääsee yli. Jos motivaatio ja halu eivät ole riittävät, niin silloin ei kannata lähteä suoritta-

maan tutkintoa. Kannattaa siinä tapauksessa hyödyntää avoimen amkin kursseja, mutta silloin on sidottu suoritusmuotoon, opiskelutahti on määritelty eikä ole mahdollista saada tehtäväpaketteja. Kannattaa olla itse aktiivinen ahotoinnin suhteen eikä tyytyä vain siihen, mitä tarjotaan. (Haastateltu A.)

On tärkeää miettiä etukäteen, miten saa hoidettua työn, perheen, kaikki harrastukset ja opinnot. On hyvä, tiedostaa, että sen ajan kun opiskelee, niin silloin tulisi karsia esimerkiksi harrastuksista, koska aika ei täysin riitä kaikkeen. Tulisi olla valmius karsia menoista ja panostaa opintoihin sen aikaa, kun ne kestävät. On tärkeää hyödyntää mahdollisimman paljon omaa osaamista, mitä on kertynyt työvuosien aikana, sillä pääsee opinnoissa pitkälle. On tärkeää hyödyntää myös ahotoinnin mahdollisuus. (Haastateltu B.)

Opintoihin lähtiessä motivaatio on tärkeää. Lisäksi pitää olla aikaa ja elämäntilanteen tulisi olla joustava. Opinnot tuovat virkeyttä ja vireyttä ja oppii tavallaan uusia asioita ja uusia tapoja ajatella asioista. Varsinkin sellaisille henkilöille suosittelen IT-tradenomin opintoja, joilla on takana yli 10 vuotta IT-puolen hommia, ei ole ollenkaan pahasta lähteä kuuntelemaan, millä tavalla jossain muualla asioista mietitään. Varmasti ennemminkin piristää kuin rasittaa. Se tekee varmasti omalle työmotivaatiollekin hyvää. (Haastateltu F.)

Opintovapaata voisi mainostaa enemmän aikuisopiskelijoille, jotta he jaksaisivat suorittaa opinnot paremmin (Haastateltu G).

6.6 Tulosten yhteenveto

Opinnäytetyössä selvitettiin, ovatko monimuoto-opiskelijat kokeneet opinnoissaan oppimisen ja onnistumisen ilon kokemuksia ja missä yhteydessä. Kaikki haastattelemani monimuoto-opiskelijat olivat kokeneet opinnoissaan onnistumisen ja oppimisen ilon kokemuksia. Kokemukset olivat joko yksittäisillä kursseilla onnistumia tai yleistä osaamisen tunnetta. Opiskelijoissa nousi esille etenkin se, että he olivat yllättyneet omasta osaamisen tasostaan ja siitä kuinka paljon hyötyjä omasta työkokemuksesta voi kursseilla saada. Osa oli ihmeissään, että pystyi innostumaan niin paljon opinnoista ja että opiskelu oli niin hauskaa. Moni koki oman ajatusmaailman avartumisen opintojen myötä hienona asiana.

Opinnäytetyössä oli tärkeää tutkia haastateltujen monimuoto-opiskelijoiden opinnoissa onnistumisen ja oppimisen ilon kokemuksia. Kaikille haastatelluille monimuoto-opiskelijoille oli yhteistä se, että opinnot lähtivät hyvin käyntiin ja kurssit sujuivat hyvin, jopa odotuksia paremmin. Haastatellut, jo pidempään työelämässä olleet totesivat, että omasta työkokemuksesta on voinut ammentaa paljon kursseihin ja siksi osa kursseista on

ollut helpompia suorittaa. Kuusi seitsemästä oli opinnoistaan aivan innoissaan. Onnistumisen ja oppimisen iloa tuottivat hyvät arvosanat, kursseilla onnistuminen, opintojen sujuminen niin hyvin sekä pystyvyyden ja osaamisen tunne. Kurssien sujuminen hyvin innosti opiskelemaan vielä enemmän. Asioiden oppiminen innostaa ja motivoi sekä tekee hyvää itsetunnolle. Onnistumisen ilon kautta saadaan voimaa oppimiseen. Kun oppija kokee onnistumisen iloa, hänelle syntyy myönteisempi minäkuva. Oppimisen ilon kokeminen ja myönteiset oppimisen kokemukset vaikuttavat myös ihmisen hyvinvointiin ja oppija kokee kehittyvänsä. (Rantala 2006, 35–37.) Monimuoto-opiskelijoita innosti opinnoissa laaja ja kiinnostava kurssivalikoima, mukavat oppilaat, kivat opettajat, asioiden oppiminen, omien taitojen kehittyminen, oman osaamisen syventäminen ja oman työkokemuksen hyödyntämisen mahdollisuus.

Tutkimuksessa selvitettiin myös opintojen hyödyllisyyttä työelämän näkökulmasta, monimuoto-opiskelijoiden toivomuksia ja ennako-odotuksia opintojen suhteen ja sitä ovatko ne toteutuneet. Kaikilla haastatelluilla monimuoto-opiskelijoilla oli hyvät ennako-odotukset ja todella positiivinen kuva Haaga-Heliasta koulutuksen tarjoajana ja he pitivät Haaga-Helian opetusta laadukkaana. Kaikki haastatellut vahvistivat, että Haaga-Helialla on hyvä maine, opetus on laadukasta Haaga-Heliassa ja että he ovat saaneet paljon hyötyä kursseista ja oppineet paljon uutta sekä työnantajat arvostavat Haaga-Heliassa suoritettua tutkintoa. Kaikki haastatellut monimuoto-opiskelijat totesivat, että Haaga-Helia antaa hyvät valmiudet työelämään ja uralla etenemiseen. Kaikki haastatellut valitsivat Haaga-Helian uudelleen opiskelupaikaksi ja suosittelivat Haaga-Heliää opiskelupaikkana tutuilleen. Monimuoto-opiskelijat hakeutuivat opiskelemaan Haaga-Heliaan, koska halusivat vahvistaa omaa asemaansa töissä, saada kursseilta vinkkejä omaan työhönsä, turvata tulevaisuuttaan sekä saada AMK-tutkinnon, joten he kokevat lisäopintojen suorittamisen erittäin hyödylliseksi työelämän näkökulmasta. Enemmistö koki hyötyneensä kursseista oman työn kannalta. Yksi haastatelluista suunnitteli uranvaihtoa tutkinnon myötä, muut haastatellut hakivat vahvistusta omaan osaamiseen nykyisissä työtehtävissä.

Tutkimuksessa selvitettiin myös, millaisen osaamisen kehittäminen on tärkeää, mitä asioita nykypäivän työelämää varten tulisi opiskella monimuoto-opiskelijoiden mielestä sekä kokevatko monimuoto-opiskelijat osaamisen kehittämisen tärkeäksi muuttuvassa työelämässä. Työelämä muuttuu koko ajan ja työntekijään kohdistuvat osaamisvaatimukset kiristyvät. Työntekijän on tärkeää huolehtia osaamisen päivittämisestä ja kehittämisestä. Myös haastatellut monimuoto-opiskelijat kokevat tärkeäksi osaamisen kehittämisen ja taitojen päivittämisen muuttuvassa työelämässä. Haastateltujen monimuoto-opiskelijoiden mielestä työntekijöiltä vaaditaan nykypäivänä moniosaamista, muutoskykyisyyttä, projektinhallintaa, hyvää yleissivistystä ja kiinnostusta oppia uusia asioita. Työntekijällä tulisi olla

hyvät sosiaaliset, tietotekniset, ryhmätyöskentely-, työyhteisö- ja viestimistaidot. Monimuoto-opiskelijat kokivat tärkeäksi opiskella myös yrittäjyyttä, sosiaalisen median hyödyntämistä omissa työtehtävissä, journalismia, laskentatoimeja sekä henkilöstöhallintoa.

Enemmistöllä haastatelluista oli yli 20 vuotta edellisistä opinnoista ja pohjakoulutuksena enemmistöllä oli toisen asteen tutkinto. Lähes kaikki haastatellut olivat kokeneet sisällöllisesti opintojen suorittamisen ennakoitua helpommaksi, mutta ajankäytölliset ongelmat vaikeuttivat opintoja. Monimuoto-opiskelijat totesivat, että ajankäytöllisesti kurssien suorittaminen työn ja yksityiselämän ohessa on hankalaa. Haastatellut korostivat motivaation tärkeyttä ja oman elämäntilanteen joustavuuden tärkeyttä opintoihin lähtiessä. Heidän mielestään on tärkeää miettiä etukäteen, miten saa hoidettua työn, perheen, kaikki harrastukset ja opinnot sekä miettiä jo valmiiksi, mistä asioista voisi karsia opintojen aikana. Haastatelluista enemmistön mukaan opiskelu on aika ajoitin ollut haastavaa ja opintojen kulku on vaikeutunut työkiireiden ja ylitöiden vuoksi. Kaikkien haastateltujen työpaikoilla oli joustettu opintojen suhteen ja lähes kaikki haastateltavat totesivat, että myös Haaga-Heliasta on tarvittaessa löytynyt joustoa opintojen suorittamisen suhteen. Haastatellut totesivat, että ajan käyttö pitää suunnitella hyvin ja olla valmis tinkimään ylimääräisistä menoista opintojen ajaksi.

Haastatelluista huomasi, että avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijat olivat saaneet kursseista enemmän hyötyä työelämäänsä kuin muut monimuoto-opiskelijat. Asiaan vaikuttaa tietysti myös se, että muilla monimuoto-opiskelijoilla on hyvin vahva ja pitkä alan työkokemus pohjalla sekä kurssien sisällöissä oli paljon samaa kuin heidän työtehtävissään. HSO-täydentäjät suorittivat myös paljon kursseja ahoimalla ja useiden kurssien sisällöissä oli paljon tuttua heidän työkokemuksensa kautta. Kolme monimuoto-opiskelijää ei ollut täysin tyytyväisiä opintoihinsa ja he olisivat toivoneet saavansa kursseista enemmän hyötyä omaan työhönsä ja työtehtäviinsä. He kuitenkin kokivat hyötynensä kursseista muilla tavoilla, kuten oppimalla yleishyödyllisiä asioita ja ajattelemaan syvällisemmin. Lisäksi he kokivat oppimisen hauskaksi. He kuitenkin suosittelisivat Haaga-Heliää tutuilleen, koska kokonaisvaltainen opiskelukokemus on ollut hyvä.

Haastateltujen monimuoto-opiskelijoiden mielestä opiskelu kannattaa ehdottomasti, koska ajatusmaailma avartuu, oppii uusia asioita, oppii ajattelemaan syvällisemmin ja peilamaan opittuja asioita omissa työtehtävissä, tutustuu uusiin ihmisiin sekä oppii, mitä muuta omalla alalla tehdään, kuin mitä itse tekee. Monimuoto-opiskelijat saivat opinnoista hyötyä omaan työhönsä, kokivat opiskelun ja onnistumisen iloa, kokivat kivaksi tutustua uusiin ihmisiin, kokivat kurssit hyödyllisiksi ja mielenkiintoisiksi sekä saivat kursseista itsetunnon kohotuksia ja hyvää mieltä, kun kurssit sujuivat hyvin.

Haastateltujen monimuoto-opiskelijoiden mielestä parasta opinnoissa on opintojen suunnittelun helppous, kurssien monipuolisuus, opintojen laadukkuus, uusiin ihmisiin tutustuminen, opiskelun tuoma innostus, ajatusmaailman avartuminen, oman ajattelutavan herätteleminen, uusien näkökulmien saaminen sekä täysin oman työn ulkopuolinen tekeminen. Monimuoto-opiskelijoiden mielestä parasta opinnoissa on lisäksi se tunne, että osaa asioita, joita toiset vielä harjoittelevat ja se, että näkee ja kuulee oman alan tarjoamista mahdollisuuksista.

7 Monimuoto-opiskelijoiden tarinat

Käytin narratiivista analyysia kirjoittaessani monimuoto-opiskelijoiden litteroiduista haastatteluista tarinoita. Toimeksiantaja oli asettanut tarinalle 200–280 sanan maksimipituuden ja aineistoa oli enimmillään neljä sivua per haastateltava, joten etsin haastatteluista tärkeimmät asiat ja tiivistin ne tarinoihin. Narratiivista analyysia käyttämällä haastatteluista nostettiin esille tarinoihin sekä tutkimuksen kannalta merkityksellisimpiä asioita että haastateltavalle tärkeitä asioita. Monimuoto-opiskelijoiden tarinoista välittyi oppimisen ja itsensä kehittämisen into. Lukijan on mielestäni helppo samaistua tarinoiden henkilöihin. Mielestäni niistä saa itselleen vinkkejä, jos harkitsee opintojen aloittamista. Viisi seitsemästä haastattelusta suostui kuvansa käyttämiseen tarinan ohessa. En käytä opinnäytetyössäni haastateltujen kuvia, mutta olen toimittanut Haaga-Helian Viestintäpalveluille viiden haastattelun kuvat käytettäväksi tarinoiden kanssa.

Taira Sjöblom-Talluksen tarina

Taira valmistui vuonna 1993 HSO-sihteeriksi liikelinjalta, minkä jälkeen sai heti vakituisen työsuhteen. Taira on suorittanut tiedottajatutkinnon ja johtamisen erikoisammattitutkinnon työn ohessa. Hän on työskennellyt muun muassa viestintäpäällikkönä ja tiedottajana. Parhaillaan Taira työskentelee markkinointisuunnittelijana.

Taira luki Sulkakynä-lehdestä HSO:n Sihteeristä tradenomiksi -täydennyskoulutuksesta ja kiinnostui todella paljon, koska hänelle oli aina ollut tärkeää saada tradenomien tutkinto. Hän oli kuitenkin valmistunut sihteeripolusta aikana, jolloin tradenomiohjelma oli vasta suunnitteilla. Tairaa olikin jäänyt harmittamaan, että tutkinto jäi aikoinaan suorittamatta pelkästään sihteeripintojen ajoituksen takia. Siksi Haaga-Heliaan opiskelemaan lähteminen oli Tairalle myös eräänlainen näytön paikka siitä, että tradenomien tutkinnon voi suorittaa vielä vuosien työskentelyn jälkeen. Taira aloitti opinnot 2013 syksyllä avoimen ammattikorkeakoulun puolella, ja 2014 keväällä hänet valittiin yhteishaussa tradenomiksi tähtävään täydennyskoulutukseen.

Taira suoritti kursseja suurimmaksi osaksi tehtäväpaketteina ja aphotoimalla. Hänen mielestä ahotointi on hyvä menetelmä, koska siinä omasta työstä on ollut mahdollista antaa työnäytteitä, joiden perusteella kurssit on saanut suoritettua. Tehtäväpaketeista hän on taas pitänyt erityisesti siksi, että opiskelun voi aikatauluttaa omaan arkeen parhaiten sopivalla tavalla, mikä on helpottanut työn ja opintojen yhdistämisen haasteellisuutta.

Taira on ollut tyytyväinen opintoihinsa, vaikka olisi toivonutkin saavansa kursseista enemmän hyötyä omaan työhönsä.

— Opiskelu on palkitsevaa, koska siinä huomaa, että pärjää ja että taidot ovat hyvällä tasolla, Taira toteaa ja viittaa etenkin suorittamiinsa viestinnän kursseihin.

– Parasta on ollut se, että osaa asioita, joita toiset vielä harjoittelevat.

Saksan kurssilla Taira piti esitelmän saksaksi, vaikka ei ollut lukenut saksaa sitten vuoden 1993. Se oli hänelle iso näytön paikka.

—Kun siitä selvisin, niin selviän mistä vaan, hän iloitsee.

Opiskelua harkitseville Taira antaa neuvon:

– Pitää olla motivoitunut, kun lähtee opiskelemaan. Kun motivaatio on kunnossa, selviää myös haastavista tilanteista.

Jannen Marttilan tarina

Janne valmistui ylioppilaaksi vuonna 2007, minkä jälkeen muutti työn ja opintojen perässä pääkaupunkiseudulle. Aluksi hän opiskeli mediatekniikkaa mutta huomasi pian, ettei ala ole häntä varten. Myöhemmin hän pääsi pankkipuolelle ja alkoi saada rahoitusosalta kokemusta, minkä seurauksena hän kiinnostui liiketalouden opinnoista. Janne aloitti liiketalouden opinnot avoimessa ammattikorkeakoulussa syyskuussa 2014, ja hän pääsi avoimen väylän kautta tutkinto-opiskelijaksi liiketalouden koulutusohjelmaan syksyllä 2015.

Janne työskentelee opintojensa ohella pankissa palveluneuvojana.

—Liiketalouden tradenomi sopii hyvin tutkinnoksi pankkityön rinnalle. Molemmista saa hyötyä puolin ja toisin. Tutkinnon myötä avautuu myös uusia uramahdollisuuksia, hän uskoo.

Jannella oli positiiviset ennakko-odotukset ja hyvä kuva Haaga-Heliasta. Käsitys ei ole muuttunut myöskään opintojen aikana.

—Haaga-Helia on koulu, jossa oikeasti panostetaan laatuun ja opetus on systemaattista ja laadukasta. Omat odotukset opintojen suhteen ovat täyttyneet, ja kanssaopiskelijoistakin huokuu se, että he ovat todella innoissaan opiskelusta.

Janne on jo nyt voinut hyödyntää kursseilla oppimiaan asioita työssään. Hän on kokenut opinnoissa onnistumisen iloa. Onnistuminen on innostanut häntä opiskelemaan vielä enemmän ja motivoinut häntä. Parasta opinnoissa Jannen mielestä on ollut monimuotoi-

suus. Hänet on yllättänyt positiivisesti myös se, että jopa perusopintoja on pystynyt suorittamaan virtuaalisesti.

—On hyvä, että annetaan mahdollisuus sovittaa opinnot vapaasti omaan elämään ja työhön, hän painottaa.

Jannen mielestä Haaga-Helia antaa erinomaiset valmiudet työelämään. Hänen mukaansa opinnoissa on parasta opintojen suunnittelun helppous, kurssien monipuolisuus sekä opintojen laadukkuus. Erityisesti hän kokee aikuispuolen iltaopiskelun hyvänä vaihtoehtona, koska se on suunniteltu yhdistettäväksi työn kanssa.

Janne korostaa, että avoimessa ammattikorkeakoulussa pääsee suoraan näkemään, millaisia koulutusohjelman opinnot ovat ja kiinnostavatko ne vai eivät. Janne kokee avoimen väylän mahtavana juttuna ja pitää sitä hyvänä keinona tutkinto-opiskelijaksi hakeutumisessa.

Christa Kivisen tarina

Christa on koulutustaustaltaan ylioppilas. Hän on työskennellyt lähes 30 vuotta rahoitus-alalla. Hänelle oli ollut jo kauan tärkeää suorittaa ammattikorkeakoulututkinto, ja hän ehtikin harkita opiskelemaan lähtemistä peräti viiden vuoden ajan.

—Nyt kun lapset olivat jo vanhempia, opinnoille oli hyvä hetki, Christa kertoo.

Haaga-Helian valitseminen opiskelupaikaksi tuntui Christalle luonnolliselta valinnalta: se oli tullut hänelle tutuksi esimiestyössä, jossa hän oli rekrytoinut useita Haaga-Helian opiskelijoita ja sieltä valmistuneita. Christa aloitti liiketalouden opinnot avoimessa ammattikorkeakoulussa alkuvuodesta 2014. Hän suoritti vaaditut 60 opintopistettä ja pääsi avoimen väylän kautta tutkinto-opiskelijaksi liiketalouden koulutusohjelmaan vuoden 2015 alussa.

Aloittaessaan opinnot Christa muistaa panikoineensa ja luulleensa, ettei hän selviä opinnoista ikinä.

—Meni vain hetki, ja sitten kaikki alkoi sujua hyvin ja opinnot alkoivat tuntua helpommalta, Christa nauraa.

Opintojen myötä Christa on huomannut, että hän osaa vaikka mitä ja tietää valtavasti asioista. Se on tehnyt hyvää itsetunnolle ja on antanut myös lisäpotkua opintoihin. Iän hän kokee eduksi opiskelussa.

— Kun on jo kokemusta, oppimaansa osaa soveltaa paremmin.

Christa on todella innostunut ja pitää opinnoista todella paljon.

— Parasta opinnoissa on se innostus, mitä opiskelu tuo, sekä se, että saa uusia näkökulmia asioihin, hän painottaa.

Opinnot ovat Christan mielestä olleet käytännönläheisiä ja opiskelu selkeää, vaikkei hänellä ole ollut opiskelumaailmasta kovinkaan paljon aikaisempaa kokemusta. Hän on jo nyt hyötynyt Haaga-Heliassa suorittamistaan opinnoista omassa työssään.

— Etenkin prosessikaaviotyökalu Vision oppimisesta on ollut paljon apua. Parasta hänen mielestään ovat ryhmätyöt ja niissä onnistuminen ryhmänä.

Christa sanoo huomanneensa, että on tärkeää olla valmis opiskelemaan ja päivittämään omaa tietämystään muuttuvassa työelämässä, jossa etenkin moniosaajia arvostetaan. Christa on hyvin avoimin mielin tulevaisuuden suhteen, sillä koulutus antaa hyvät eväät monenlaisiin tehtäviin. Hänellä on opintojen seurauksena herännyt jopa pieni kipinä ryhtyä yrittäjäksi.

Christa vinkkaa, että jokainen kyllä selviää opinnoista, vaikka edellisistä opinnoista olisikin jo aikaa.

— Pitää vaan jaksaa perehtyä ja ottaa selvää asioista sekä olla motivoitunut.

Haaga-Heliana Christa kiittää erityisesti siitä, että opinnoissa on ollut mahdollista joustaa oman elämäntilanteen muutoksissa.

Johanna Siltalan tarina

Johanna on valmistunut HSO-sihteerilinjalta vuonna 1985. Hän työllistyi heti valmistumisen jälkeen nykyiseen työpaikkaansa UPM:ään ja on ollut siitä asti saman yrityksen palveluksessa eri osastoilla ja eri tehtävissä.

Vuoden 2012 syksynä Johanna haki opintovapaata ja muutti ulkomaille miehensä kanssa. Ulkomailla hän päätti alkaa suorittaa liiketalouden verkkokursseja avoimen ammattikorkeakoulun puolella. Hän valitsi sellaisia kursseja, jotka kiinnostivat häntä ja joita hän piti hyödyllisenä työnsä kannalta.

Verkko-opintojen edetessä Johanna huomasi olevansa erityisen kiinnostunut HSO:n Sihteeristä tradenomiksi -täydennyskoulutuksesta. Palattuaan Suomeen hän pääsi koulutukseen yhteishaussa ja aloitti opinnot täydennyskoulutuksessa syksyllä 2014. Kaikki avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettut kurssit hyväksyttiin täydennysohjelmaan. Jo-

hanna suoritti myös täydennyskoulutuksen kurssit verkkokursseina sekä lisäksi ahotoimalla – hän ei siis käynyt lähiopetustunneilla laisinkaan.

Opiskelu tempaisi Johannan nopeasti mukaansa. Ensimmäisen syksyn jälkeen hän innostui opinnoista toden teolla. Häntä innosti etenkin laaja ja kiinnostava kurssivalikoima. Omaan tahtiin suoritettavat verkkomuotoiset kurssit sopivat hänelle, koska hän pitää itseään melko kurinalaisena luonteena; hän haluaa näyttää itselleen, että saa tradenomitutkinnon suoritettua. Toisaalta kurssit olivat selkeitä, mikä myös motivoi tekemään tehtäviä säännöllisesti.

Johanna on kokenut vähän kaikkialla pientä onnistumisen iloa.

—Opinnot lähtivät käyntiin todella hyvin. Tuli sellaista onnistumisen iloa, että osaakin vaikka mitä, hän iloitsee.

Kurssit ovat olleet Johannan mielestä käytännönläheisiä ja hän on saanut kursseista hyötyä työhönsä. Hän pystyi myös soveltamaan elämän varrella oppimiaan asioita opintoihin. Johannalla oli jo ennakkoon positiivinen käsitys Haaga-Heliasta, ja hän piti sitä itsestään selvänä vaihtoehtona korkealaatuisen opetuksen vuoksi. Käsitys ei ole muuttunut myöskään opintojen aikana: Johannan mielestä Haaga-Helian kurssit ovat ihan huippuja ja ne antavat todella hyvät valmiudet työelämään.

Johanna vinkkaa täydentäjiä hyödyntämään mahdollisimman paljon omaa osaamistaan, mitä on kertynyt työvuosien aikana, sillä siten opinnoissa pääsee pitkälle.

—Tärkeää on myös hyödyntää ahotoinnin mahdollisuus, Johanna painottaa.

Minna Hytösen tarina

Minna valmistui vuonna 1991 ylioppilaspohjaisesta vaatetusalan ammattikoulusta. Myöhemmin hän on täydentänyt osaamistaan ja opiskellut atk-avustajan kaavoitusta. Uransa aikana Minna on työskennellyt kaavoittajana, ompelijana ja pukijana, ja hänellä on ehtinyt olla myös oma ompelimo. Vuonna 2000 hän aloitti työt Marimekolla, jossa hän työskenteli lähes 15 vuotta.

Töiden päättymisen Marimekolla keväällä 2014 toimi alkusysäyksenä sille, että Minna päätti aloittaa opiskelun Haaga-Heliassa: hän ei saanut heti oman alan töitä, minkä seurauksena hän alkoi harkita opiskelua ja kiinnostui liiketalouden opinnoista. Opintonsa hän aloitti avoimessa ammattikorkeakoulussa syksyllä 2014 ja hän pääsi avoimen väylän kautta tutkinto-opiskelijaksi liiketalouden koulutusohjelmaan syksyllä 2015.

Minna on ollut todella innostunut opinnoista, koska niissä on päässyt haastamaan itseään. Hän on myös oppinut paljon sellaista, mitä ei ole tiennyt pitkästä työkokemuksestaan huolimatta. Ylipäätään Minna kuitenkin kokee, että työelämän ja iän tuoma kokemus on auttanut häntä opinnoissa. Toisaalta toive päästä takaisin työelämään toimii opinnoissa eräänlaisena kannustimena. Tulevaisuudessa Minna haluaisikin työskennellä vakuutus- tai rahoitusalailla.

—Haaga-Helia on liiketalouden mekka. Se on hyvä paikka opiskella, ja kaikki työnantajat arvostavat sitä todella paljon. Haaga-Heliassa on myös todella hyvät opettajat, ja siellä on miellyttävää opiskella, Minna kehuu.

Minnan mielestä kaikki kurssit ovat olleet todella mielenkiintoisia ja opiskelu on ollut ikimuistoista.

—Opiskelu kannattaa ehdottomasti. Siitä saa niin paljon. Sitä on vaikea edes sanoa kuvailla, se on niin rikas kokemus, Minna kertoo. Hän onkin kannustanut opiskelutoveriaan, että vaikka alussa tuntuisi hankalalta, lopputulos voi olla hyvä, kunhan jaksaa viedä asiat loppuun asti ja muistaa pitää asenteen oikeana.

Minna vakuuttaa, että Haaga-Helia antaa hyvät valmiudet työelämään. Hän suosittelee Haaga-Helian kursseja ja pitää avoimen ammattikorkeakoulun osallistumismaksua edullisena. Kiitosta avoin ammattikorkeakoulu saa myös siitä, että siellä opintoja voi suorittaa joustavasti elämäntilanteen mukaan. Minnallakin on sekä päivä- että iltakursseja avoimen puolella, ja hän suorittaa osan kursseista myös verkkokursseina.

—Nykypäivänä on todella tärkeää miettiä, miten osaamistaan voisi kehittää jatkuvasti. Avoimen puoli antaa mahdollisuuden perheellisellekin suunnitella ja suorittaa opintoja, hän painottaa.

Helenan Karvisen tarina

Helena on koulutukseltaan merkonomi. Hän on työskennellyt lähes 30 vuotta IT-alalla. Helena hakeutui Haaga-Heliaan, koska halusi suorittaa tutkinnon omaan ammattiinsa ja samalla vahvistaa omaa osaamistaan.

— Itselläni on ollut epävarma olo, kun en ole koskaan hankkinut kunnon tutkintoa, vaikka olenkin suorittanut yliopistossa tietojenkäsittelyn kursseja omaa työtä tukemaan, Helena kertoo.

Helena aloitti opinnot tietojenkäsittelyn koulutusohjelmassa Haaga-Heliassa syksyllä 2013 ja valmistuu tietojenkäsittelyn tradenomiksi joulukuksi 2015. Helena oli opintojen alkuvaiheessa töissä kokoaikaisesti, mutta koki työn ja opintojen yhdistämisen raskaaksi. Hän otti opintovapaata vuoden 2015 alussa, jotta saisi opinnot mahdollisimman pian valmiiksi ja pääsis palaamaan takaisin työn pariin.

— Opinnot ovat ajankäytön kannalta vaikeita, mutta kun työskentelee alalla, niin kurssit ovat sisällöltään suhteellisen helppoja, Helena toteaa.

Helenan mielestä opinnot ovat olleet käytännönläheisiä. Hän pystyy hyödyntämään kaikkea oppimaansa joko työssä tai yksityiselämän puolella. Helena kannustaa opintoihin ryhtymistä:

—Mielestäni opiskelu on aivan ihanaa. Ihanaa on etenkin se, että osaan jo paljon, ja että omaa osaamista on silti mahdollista syventää vielä niin paljon. Huomaan koko ajan, että voin oppia lisää ja taitoni kehittyvät jatkuvasti. Voin koko ajan hyödyntää edellisillä kursseilla oppimiani asioita seuraavilla kursseilla. Opiskelu on hauskaa, Helena iloitsee.

Helena on kokenut oppimisen iloa lähes kaikilla kursseilla, ei ole ollut kuin muutama kurssi, joista hän ei ole innostunut.

—Olen todella innoissani opinnoista ja se näkyy hyvinä tuloksina, Helena kertoo.

Helena kehuu myös Haaga-Helian opettajia ja muita opiskelijoita. Hän on tutustunut hyvin laajasti erilaisiin ihmisiin ja kokee sen ihanaksi. Hän on koko opintojen ajan suositellut Haaga-Helias tutuilleen.

Mia Tiaisen tarina

Mia on koulutukseltaan vaatetusalan artenomi ja datanomi, lisäksi hän on suorittanut tietojenkäsittelyn ammattitutkinnon. Hän on työskennellyt IT-alalla samassa yrityksessä viimeiset 10 vuotta. Parhaillaan Mia työskentelee IT-päällikkönä. Mia koki tärkeäksi päivittää toisen asteen tutkinnon AMK-tasoiseksi ja päätti lähteä opiskelemaan tietojenkäsittelyn tradenomiksi Haaga-Heliaan. Mia on opinnoissaan nyt puolivälissä.

Tutkinnon avulla Mia haluaa vahvistaa omaa asemaansa nykyisissä työtehtävissä sekä turvata tulevaisuuttaan. Mia valitsi Haaga-Helian IT-tradenomi-koulutuksen suuntautumisvaihtoehdon perusteella. Hän halusi nimenomaan opiskella tietohallinnon kehitystä ja Haaga-Helian virtuaalitoteutus oli ainoa, mikä natsasi hänen toiveisiin.

Mia on kokenut virtuaalitoteutukset ja kurssien suorittamisen yllättävän helpoksi ja opinnot ovat lähteneet hyvin käyntiin.

—Tietysti omasta työhistoriasta on paljon hyötyä kurssien suorittamisessa. Kursseilla ei ole tullut vastaan täysin vieraita osa-alueita laisinkaan. En ole kokenut opintoja hankaliksi tai kuormittaviksi, tässähän tämä menee iltaisin koneella istuessa, Mia naurahtaa.

Mialla oli hyvät ennako-odotukset Haaga-Heliasta ja hänen mielestään Haaga-Helia antaa hyvät valmiudet työelämään ja työuralla etenemiseen. Mian mielestä Haaga-Helian kurssit ovat laadukkaasti valmisteltuja, ja koulusta löytyy joustavuutta opinnoissa sekä ymmärrystä työhistorian päälle.

—Opinnoissa ei tarvitse lähteä etenemään alkeista, vaan opinnoissa pystyy lähtemään liikkeelle siitä, missä oma taso menee, Mia painottaa

Mian mielestä parasta opinnoissa on täysin oman työn ulkopuolinen tekeminen ja se, että näkee ja kuulee, mitä kaikkea muuta alalla voi tehdä, kuin mitä itse on tehnyt viimeiset 10 vuotta. Opintojen aikana Mia on oppinut ajattelemaan asioista syvällisemmin ja on pystynyt peilaamaan opittuja tietoja omaan työtehtäviin. Mian toiveet opintojen suhteen ovat toteutuneet ja hän on saanut tietohallinnon kehittämispuoleen paljon uusia vinkkejä.

Mia vinkkaa opintoja harkitseville, että motivaatio on tärkeää ja elämäntilanteen tulisi olla joustava opintoihin lähtiessä. Varsinkin sellaisille henkilöille Mia suosittelee IT-tradenomin opintoja, joilla on takana yli 10 vuotta IT-alan töitä.

—Ei ole ollenkaan pahasta lähteä kuuntelemaan, millä tavalla jossain muualla asioista mietitään. Se varmasti ennemminkin piristää kuin rasittaa ja tekee varmasti hyvää omalle työmotivaatiollekin. Opinnot tuovat virkeyttä ja vireyttä, Mia painottaa.

8 Pohdinta

Opinnäytetyö tehtiin toimeksiantona Haaga-Helia ammattikorkeakoulun Viestintäpalveluille. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kirjoittaa haastatteluiden pohjalta monimuoto-opiskelijoiden tarinoita oppimisesta ja osaamiseen kehittämisestä Haaga-Heliassa. Tarinoissa oli tarkoitus nostaa esille oppimisen ilon ja opinnoissa onnistumisen kokemuksia. Opinnäytetyössä oli tarkoitus selvittää myös, mitä tarinoiden kautta viestiminen on sekä millaiset valmiudet työelämään Haaga-Helia antaa monimuoto-opiskelijoille.

Tutkimusote oli kvalitatiivinen ja tutkimukseen haastateltiin seitsemää monimuoto-opiskelijaa ja kahta asiantuntijaa. Sain monimuoto-opiskelijoiden yhteystiedot koulutusohjelmien opinto-ohjaajilta sekä opinnäytetyön ohjaajaltani. Olin opiskelijoihin yhteydessä sähköpostitse kysyäkseni heidän kiinnostustaan haastattelua kohtaan ja sopiakseni haastatteluajankohdan. Suurin osa kontaktoiduista henkilöistä oli kiinnostunut haastattelusta. Kaikki monimuoto-opiskelijat ovat tradenomiopiskelijoita tai pyrkivät avoimen väylän kautta tutkinto-opiskelijaksi suorittamaan tradenomitutkinnon. Toimeksianto työhön saatiin joulukuussa 2014 ja haastattelut toteutettiin kahdessa osassa: helmi-maaliskuussa ja syyskuussa 2015.

8.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyössä oli tarkoitus selvittää, millaisia Haaga-Helian monimuoto-opiskelijoiden oppimistarinat ovat. Kirjoitin opinnäytetyöhöni seitsemän monimuoto-opiskelijan oppimistarinat. Kaikki oppimistarinat ovat yksilöllisiä, mutta tarinoissa yhdistyi haastateltujen innostuneisuus opinnoista ja he kaikki kokivat tärkeäksi täydentää ja vahvistaa omaa osaamista muuttuvassa työelämässä. Tutkimuksessa oli tärkeää selvittää myös, ovatko monimuoto-opiskelijat kokeneet opinnoissaan oppimisen iloa ja onnistumisen kokemuksia. Kaikki opiskelijat olivat kokeneet opinnoissaan onnistumisen ja oppimisen ilon kokemuksia. Onnistumisen ja oppimisen iloa tuottivat hyvät arvosanat, kurssilla onnistuminen, opintojen sujuminen niin hyvin sekä pystyvyyden ja osaamisen tunne. Opiskelijoissa nousi esille etenkin se, että he olivat yllättyneet omasta osaamisen tasostaan. Tutkimuksessa oli tärkeää selvittää myös, millaiset valmiudet Haaga-Helia antaa monimuoto-opiskelijoille työelämään ja kaikkien haastateltujen mielestä Haaga-Helia antaa hyvät valmiudet työelämään.

Opinnäytetyössä oli tarkoitus selvittää myös, mitä tarinoiden kautta viestiminen on ja mikä on opiskelijoiden tarinoiden merkitys Haaga-Heliale viestinnän ja markkinoinnin näkökul-

masta. Tarinoissa on paljon voimaa, ja niiden avulla pystytään vetoamaan ihmisten tunteisiin ja vaikuttamaan päätöksiin. Tarinan avulla samaistutaan, sen avulla saavutetaan muutoksia ihmisten asenteisiin sekä vakuutetaan kohdeyleisöä. (Aula & Mantere 2005, 60; Rauhala & Vikström 2014, 36–37.) Nevalaisen (2015) mukaan opiskelijoiden uratari-
noiden merkitys on erittäin suuri Haaga-Heliale. Tarinoiden avulla potentiaalisia opiskeli-
joita saadaan samaistumaan kertomuksiin ja saadaan herätettyä kiinnostusta opintoja
kohtaan sekä saadaan lisättyä koulutuksen tarjoajan tunnettuutta. Monimuoto-
opiskelijoiden tarinoiden avulla voidaan tuoda näkyväksi oppimisen iloa ja osaamisen ke-
hittämisen tuomia etuja työelämässä sekä pyritään madaltamaan kynnyksiä lähteä työelä-
mästä suorittamaan opintoja Haaga-Heliam. tarinat antavat hyvän kuvan opiskelusta
Haaga-Heliassa. Opiskelijat kertovat tarinoissa, että opiskelu on heidän mielestään haus-
kaa, he ovat kokeneet oppimisen iloa ja hyötäneet opinnoista. Kaikki haastateltavat pai-
nottavat opiskelun tärkeyttä. Mielestäni tarinat innostavat opintoihin ryhtymistä.

8.2 Tavoitteiden saavuttaminen ja menetelmien sopivuus

Sekä monimuoto-opiskelijoiden että asiantuntijahaastatteluiden kautta saatiin vastaukset
tutkimuskysymyksiin. Haastateltujen opiskelijoiden joukko oli kattava ja kerätty aineisto
laaja, yhteensä 19 sivua. Haastatteluja saatiin eri koulutusohjelmista monipuolisesti ja
alussa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Yritin saada vielä laajemman katsauksen eri
koulutusohjelmista olevia henkilöitä haastatteluun, mutta yrityksistäni huolimatta en saa-
nut Haagan yksiköstä matkailu-, ravintola – ja hotellialalta ketään haastattelusta kiinnos-
tunutta henkilöä syksyn 2015 aikana. Opinnäytetyöni antaa kuitenkin kattavan katsauksen
Haaga-Helian tarjoamista monimuotokoulutuksista ja tradenomi-tutkinnon suorittamisesta
monimuoto-toteutuksena.

Valitut menetelmät sopivat tähän opinnäytetyöhön. Teemahaastattelu, jossa käytettiin
narratiivista tyyliä, soveltui hyvin tähän opinnäytetyöhön. Teemahaastattelulla saatiin ke-
rättyä kattava aineisto tarinoin ja saatiin vastaukset tutkimuskysymyksiin. Valitsin
haastattelun aineistonkeruumenetelmäksi, koska haastattelussa tutkija pystyy ohjaamaan
haastattelutilannetta ja säätämään aineiston keruuta. Haastattelun kautta haastateltava
voi tuoda itseään enemmän esille ja haastattelu mahdollistaa kysymysten ja vastausten
tarkentamisen puolin ja toisin haastattelutilanteessa, mikä estää väärinkäsitysten synty-
mistä. Sisällönanalyysilla ja narratiivisella analyysilla aineisto saatiin purettua tutkimuksen
kannalta parhaiten. Haastateltavat eivät saaneet haastattelukysymyksiä etukäteen, koska
halusin, että haastattelutilanne olisi mahdollisimman aito ja ohjaamaton. Haastateltaville
kerrottiin, että haastattelut nauhoitetaan, mutta analysoin opinnäytetyössä haastattelut
anonyymisti.

Avoimen ammattikorkeakoulun koulutusvastaava Katriina Haverisen mukaan aikaisemmin ei ole haastateltu avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoita oppimisesta ja osaamisen kehittämisestä, ja hänen mielestään on olemassa suuri tarve tarinoille, jotka saataisiin nettisivuille kuvaamaan, millaista opiskelu avoimessa ammattikorkeakoulussa on. Myös viestintäpäällikön mukaan opiskelijoiden tarinoille on kysyntää jatkuvasti. Opinnäytetyön tavoitteet saavutettiin hyvin, toimeksiantaja on tyytyväinen tutkimustuloksiin ja tarinoihin ja niistä on hyötyä toimeksiantajalle. Toimeksiantaja voi hyödyntää kirjoittamiani tarinoita seuraavilla tavoilla: kampanjoissa, Haaga-Helian verkkosivuilla, koontisivustoilla, Hakijan oppaassa ja sosiaalisessa mediassa. Toimeksiantaja voi hyödyntää tutkimustuloksia esimerkiksi avoimen ammattikorkeakoulun koulutustarjonnan ja palveluiden kehittämisessä. Tuloksissa nousi esille, että avoimen ammattikorkeakoulun puolella opiskelijat toivoivat enemmän kontaktia koulun ja opinto-ohjaajan kanssa ja että opiskelijat tarvitsisivat enemmän tukea etenkin opintojen alkuvaiheessa. Avoimen amkin koulutusvastaava on saanut keräämäni aineiston monimuoto-opiskelijoiden palautteesta.

8.3 Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti

Tutkimuksen reliabiliteetilla voidaan tarkoittaa tutkimustulosten toistettavuutta ja tutkimuksen validiteetti tarkoittaa, että tutkimuksessa on tutkittu sitä, mitä on luvattu tutkia ja että se on pätevää. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 133—134.) Reliaabeliudella tarkoitetaan, että haastateltaessa samaa henkilöä kahdesti, saataisiin sama tulos. Ihmiselle on kuitenkin tyypillistä ajassa tapahtuva muutos esimerkiksi mielipiteissä tai inhimillisissä kokemuksissa, jolloin tulosten toistettavuus eri kerroilla muuttuu mahdottomaksi. Reliaabeliutta ei voida selvittää tutkimustuloksista, kun kyseessä on muuttuvat ominaisuudet. Reliaabeliutta voidaan kuitenkin selvittää jo kerättyjen tutkimustulosten tulkinnassa. Kun tutkija on dokumentoinut haastattelut huolellisesti, niin tutkimustulosten tulisi olla tulkittavissa aineistosta samalla tavalla, riippumatta siitä, kuka tekisi analysoinnin. Laadullisessa tutkimuksessa reliaabeliudella viitataan enemmän aineiston laatuun ja analyysin luotettavuuteen kuin haastatteluista saatuihin vastauksiin. Tärkeiksi seikoiksi nousevat koko aineiston huomiointi tuloksissa ja haastateltujen oman ajatusmaailman tuominen esille riittävästi. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 186—189).

Kaikki haastattelut nauhoitettiin sekä dokumentoitiin huolellisesti, mikä lisää tutkimustulosten luotettavuutta. Kaikki muut haastattelut tehtiin kasvotusten, ainoastaan yksi Lyncin välityksellä. Haastattelut kestivät 23–55 minuuttia. Halusin kirjoittaa tarinoiden lisäksi mahdollisimman laajan tutkimustulokset-osion, jotta mahdollisimman paljon haastatteluisa esille nousseita asioita tulisi ilmi opinnäytetyössä. Käytin tulokset-osiossa paljon suoria

lainauksia haastatteluista, jotta haastateltujen oma ääni tulisi mahdollisimman hyvin kuuluviin. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 186—189). Lähdekirjallisuus on laaja ja koostuu alan asiantuntijoiden teoksista, mikä lisää tutkimuksen luotettavuutta.

Validius mittaa etenkin valitun tutkimusmenetelmän toimivuutta kyseisessä tutkimuksessa ja sitä, että on tutkittu oikeita asioita ja että saadut tulokset ovat päteviä. Haastattelutilanteessa on tärkeää, että haastateltavat ymmärtävät kysymykset oikein ja tutkija tulkitsee vastaukset oikein. (Hirsjärvi ym. 2005, 216–217.) Kirjoitin haastattelukysymykset tutkimuskysymysten pohjalta. Haastattelukysymykset suunniteltiin huolellisesti ja toistettiin kaikilla haastateltavilla. Lisäksi mietin etukäteen mahdollisten lisäkysymysten muotoja. Pyrin esittämään haastattelukysymykset selkeästi. Haastateltujen vastauksia tarkennettiin ja kysyttiin lisäkysymyksiä tarvittaessa, jolla varmistettiin, ettei haastattelusta jää väärinkäsityksiä. Haastateltujen oli mahdollista kysyä minulta, jos he eivät ymmärtäneet, mitä tarkoitin kysymyksellä. Kirjoittamani tarinoiden luotettavuutta ja pätevyyttä lisää se, että tarkistutin kirjoittamani tarinat haastateltavilla ja he hyväksyivät tekstit.

Opinnäytetyön päätavoite oli kerätä yksilöllisiä ja houkuttelevia tarinoita oppimisesta ja osaamisen kehittämisestä. Kerätyissä tarinoissa yhdistyi se, että monimuoto-opiskelijoiden opinnot olivat sujuneet hyvin ja he olivat kokeneet opinnoissa onnistumisen iloa ja olivat innoissaan opiskelusta. Varmasti Haaga-Heliasta löytyy myös sellaisia monimuoto-opiskelijoita, joilla opinnot eivät ole sujuneet niin hyvin ja jotka eivät ole kokeneet opinnoissa onnistumisen iloa samassa määrin ja joilla opintojen yhdistäminen työelämän kanssa on saattanut olla ongelmallista. Opinnäytetyöhöni oli kuitenkin tarkoitus löytää yksilöllisiä tarinoita henkilöistä, jotka ovat kokeneet opinnoissa onnistumisen ja oppimisen iloa ja jotka ovat innostuneet opinnoista ja joilla opinnot ovat sujuneet hyvin, koska tarinoita on tarkoitus käyttää Haaga-Helian verkkosivuilla ja tarinoiden avulla on tarkoitus mainostaa Haaga-Helian koulutustarjontaa ja välittää oppimisen ”ilosanomaa” eteenpäin.

8.4 Kehittämisehdotuksia

Olisi mielenkiintoista haastatella samoja henkilöitä uudelleen, kun he olisivat opintojen loppuvaiheessa, jolloin voitaisiin selvittää vielä lisää opinnoista saatuja hyötyjä. Samantyyppisen haastattelun voisi toteuttaa myös päiväopiskelun puolella opintojen loppuvaiheessa oleville opiskelijoille ja kartoittaa heidän oppimisen ja onnistumisen ilon kokemuksia sekä sitä, miten he ovat hyötäneet opinnoistaan työelämässä. Monimuoto-opiskelijoille voisi tehdä myös kyselytutkimuksen samoista teemoista, jolloin saataisiin suurempi otos ja tulokset olisivat yleistettävimpiä. Olisi kiinnostavaa vertailla oppimisen

ilon kokemuksia eri opiskelijaryhmien välillä, kuten monimuoto-opiskelijoiden ja päiväopiskelijoiden välillä ja etsiä sieltä mahdollisia eroavaisuuksia.

8.5 Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyön aihe kiinnosti minua, koska oli mielenkiintoista tuottaa tarinoita verkkosivuille ja tutkia oppimisen ja osaamisen kehittämisen näkökulmia. Opinnäytetyön kautta tutustuin narratiivisen tutkimusotteen käyttöön sekä tarinoilla viestimiseen, mikä oli hyvin mielenkiintoista ja uutta minulle. Opinnäytetyön tekeminen opetti minulle paljon. Aluksi koin vaikeaksi narratiivisen tutkimusotteen käyttämisen opinnäytetyössä, mutta kaiken kaikkiaan opin paljon aineiston analysoinnista ja luokittelusta sekä tarinoilla viestimisestä.

Vaikeinta tarinoiden kirjoittamisessa oli tiivistää haastatteluista tutkimuksen kannalta tärkeimmät asiat ytimekkäiksi tarinoiksi, kun materiaalia oli niin paljon. Halusin kuitenkin tuoda esille sekä haastateltaville merkityksellisimpiä asioita että tutkimuksen kannalta tärkeitä asioita. Toimeksiantaja oli asettanut tarinalle 200–280 sanan maksimipituuden ja aineistoa oli enimmillään neljä sivua per haastateltava.

Koin haastavaksi opinnäytetyön tekemisen kokoaikaisen työn ohessa. Toisinaan oli vaikea saada motivoitua itsensä töiden jälkeen opinnäytetyön kirjoittamiseen. Olin aloittanut uudessa työssä samoihin aikoihin, kun aloin tehdä opinnäytetyötä ja se vaikutti suuresti etenkin teoriaosuuden etenemiseen. Alussa minulla oli vaikeuksia hahmottaa, mitä kaikkea aion käsitellä opinnäytetyössäni ja mistä kirjoitan tietoperustan. Vaikeuksia tuotti myös oikean kirjallisuuden löytäminen, koska monissa kirjoissa käsiteltiin osaamisen kehittämistä organisaation näkökulmasta ja työssäoppimisena ja itsellenikin oli alussa sekavaa, mistä näkökulmasta opinnäytetyöni on tarkoitettu kirjoittaja: toimeksiantajan eli kouluttajan, organisaatioiden ja yritysten vai opiskelijan näkökulmasta.

Haastattelujen purku, niiden huolellinen dokumentointi ja analysointi veivät odotettua enemmän aikaa. Myös haastatteluista oikeiden asioiden nostaminen tarinoihin vei enemmän aikaa kuin luulin. Koin houkuttelevien tarinoiden kirjoittamisen vaikeaksi, koska en ole aikaisemmin kirjoittanut tarinoita haastattelujen pohjalta. Olen kuitenkin tyytyväinen tarinoihin ja tutkimustuloksiin.

Lähteet

Aaltola, J. & Valli, R. 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. PS-kustannus. Jyväskylä. Uudistettu painos (2. painos)

AitoHSO. HSO-historia. Luettavissa: https://www.aitohso.fi/aito_hso/historia.
Luettu 10.9.2015.

Aula, P. & Heinonen, J. 2002. Maine: menestystekijä. WSOY. Helsinki.

Aula, P. & Heinonen, J. 2011. Maineen uusi aalto. Talentum. Helsinki.

Aula, P. & Mantere, S. 2005 Hyvä Yritys: strateginen maineenhallinta. WSOY. Helsinki.

Elinkeinoelämän keskusliitto. EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2014. Kielitaito on kilpailuetu. 8.5.2014. Luettavissa: <http://ek.fi/wp-content/uploads/Henko-2014.pdf>
Luettu 8.1.2015.

Elinkeinoelämän keskusliitto. EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2013. Työ, verkot ja verkostot: osaamisen kehittäminen monimuotoistuu. 26.4.2013. Luettavissa:
http://ek.fi/wp-content/uploads/henko_tiedustelu2013.pdf. Luettu 7.1.2015.

Eteläpelto, A., Collin, K. & Saarinen, J. 2007. Työ, identiteetti ja oppiminen. WSOY. Helsinki.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Luettavissa: www.haaga-helia.fi. Luettu 2.3.2015.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Avoimen amkin opiskelijan opas.
Luettavissa: http://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/Kuvat-ja-liitteet/avoin_amk_opiskelijan_opas_kevatlukukausi_2015.pdf?userLang=fi
Luettu 5.2.2015.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Opinto-opas. Luettu 27.10.2015. Luettavissa:
<http://www.haaga-helia.fi/fi/opinto-opas>

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Strategia. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/haaga-heliasta/haaga-helian-strategia>. Luettu 13.9.2015.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Uratarinat. Ida Kukkapuro.

Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/uratarinat/lapsuuden-unelmasta-ammatti-ida-kukkapuro-toimittaja>. Luettu 12.1.2015.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Uratarinat. Hanna Ruax.

Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/uratarinat/ennakkoluuloton-hyppy-johti-omalle-uralle-hanna-ruax-yrittaja?userLang=fi>. Luettu 12.1.2015.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Uratarinat. Tuomas Rintaniemi.

Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/uratarinat/tavoitteet-toteutuivat-nopeasti-tuomas-rintaniemi-group-controller?userLang=fi>
Luettu 12.1.2015.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Usein kysyttyä. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/usein-kysyttya-hso-sihteerista-tradenomiksi-taydennyskoulutuksesta>. Luettu 20.2.2015.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Uutiset. Korkeakoulujen imago 2014: Haaga-Helia on Suomen tunnetuin ammattikorkeakoulu. 10.4.2014. Luettavissa:

<http://www.haaga-helia.fi/fi/uutiset/korkeakoulujen-imago-2014-haaga-helia-suomen-tunnetuin-ammattikorkeakoulu#.VLUoaHsQuUQ>

Luettu 13.1.2015.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulun vuosikertomus 2013. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/haaga-heliasta/viestinta/esitteet-ja-vuosikertomukset?userLang=fi>

Luettu 13.1.2015.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Yhteishaku mobiililehti nro 1, kevät 2013.

Anna Nurmisen haastattelu. Myyntityön koulutusohjelma avasi Anne Nurmiselle uuden uran. Luettavissa: <http://haaga-helia.onedu.fi/zine/12/article-716>. Luettu 9.1.2015

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Yhteishaku mobiililehti nro 1, kevät 2013.

Jenni Räikkösen haastattelu. 5 heviä syytä opiskella HAAGA-HELIAssa.

Luettavissa: <http://haaga-helia.onedu.fi/zine/12/article-716>. Luettu 9.1.2015.

Haaga-Helian henkilöstölehti Spirit. Haaga-Helian päivitetty strategia ja uusi organisaatio. 2.6.2015. Luettu 27.10.2015. Luettavissa: <https://blogit.haaga-helia.fi/spirit/haaga-helian-paivitetty-strategia-ja-uusi-organisaatio/>

Hakkarainen, K., Lonka, K. & Lipponen, L. 2004. Tutkiva oppiminen: järki, tunteet ja kulttuuri oppimisen syyttäjänä. WSOY. Helsinki. 6.-7. painos.

Hamel, G. & Prahalad, C. K. 2006. Kilpajuoksu tulevasta. Talentum. Helsinki.

Haverinen, K. 26.2.2015. Koulutusvastaava. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Haastattelu. Helsinki.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2004. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino. Helsinki.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2005. Tutki ja kirjoita. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.

Hytönen, M. 4.3.2015. Monimuoto-opiskelija. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Haastattelu. Helsinki

Hätönen, H. 2011. Osaamiskartoituksesta kehittämiseen II. Educa-instituutti. Helsinki.

Juholin, E. 2009. Communicare! Viestintä strategiasta käytäntöön. Infor. Helsinki.

Kaasila, R., Rajala, R. & Nurmi K. 2008. Narratiivikirja: menetelmiä ja esimerkkejä. Lapin yliopistokustannus. Rovaniemi.

Kaloinen, M-L., Suntinen, R. & Vallisaari, M. 2004. Viesti ja vaikuta. WSOY. Helsinki.

Karvinen, H. 28.9.2015. Monimuoto-opiskelija. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Haastattelu. Helsinki.

Kivinen, C. 25.2.2015. Monimuoto-opiskelija. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Haastattelu. Helsinki.

Kokkinen, A., Rantanen-Väntsi, L., Tuomola, A. & Breitenstein, J. 2008. Aikuisen oppijan kirja. Kirjapaja. Helsinki.

Lankinen, P., Miettinen, A. & Sipola, V. 2004. Kehitä osaamista - Hyödynnä kokemusta. Talentum. Helsinki.

Lindroos, J-E & Lohivesi, K. 2004. Onnistu strategiassa. WSOY. Helsinki.

Nevalainen, A. 13.1.2015. Viestintäpäällikkö. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Haastattelu. 2015.

Marttila, J. 25.2.2015. Monimuoto-opiskelija. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Haastattelu. Helsinki.

Myers, M. D. 2013. Qualitative Research in Business & Management. 2. painos. Sage Publications Ltd.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2009. Kehittämistyön menetelmät: uudenlaista osaamista liiketoimintaan. WSOYPro. Helsinki. 1. painos.

OK-Opintokeskus. Aikuinen oppijana. Luettavissa:
<http://kouluttaja.ok-opintokeskus.fi/kouluttaja/aikuinen-oppijana>
Luettu 13.1.2015.

OK-Opintokeskus. Elinikäinen Oppiminen. Luettavissa:
<http://kouluttaja.ok-opintokeskus.fi/kouluttaja/elinik%C3%A4inen-oppiminen>
Luettu 13.1.2015.

OK-Opintokeskus. Omaehtoisuus. Luettavissa:
<http://kouluttaja.ok-opintokeskus.fi/kouluttaja/omaehtoisuus>
Luettu 13.1.2015.

Opetushallitus. Miten arviointi tukee oppilaan oppimisen taitoa? Luettavissa:
http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/ohjeita_koulutuksen_jarjestamiseen/perusopetuksen_jarjestaminen/perusopetuksen_oppilaan_arviointi/miten_arviointi_tukee_oppilaan_oppimisen_taitoa? Luettu 15.9.2015.

Otala, L. 2008. Osaamispääoman johtamisesta kilpailuetu. WSOYPro. Helsinki.

Otala, L. 2002. Oppimisen etu. Kilpailukykyä muutoksessa. WSOY. Helsinki.

Paane-Tiainen, T. 2000. Oppijaksi aikuisena. Edita. Helsinki.

Palovaara, J. Taloussanomat. Digitoday. Some-aidot hakusessa: Kohta tiput kärryiltä työelämässä. 15.8.2013. Luettavissa: <http://www.digitoday.fi/tyo-ja-ura/2013/08/15/some-aidot-hakusessa-kohta-tiput-karryilta-tyoelamassa/201311289/66>. Luettu 12.9.2015.

Rantala, T. 2006. Oppimisen iloa etsimässä. PS-kustannus. Jyväskylä.

Rauhala, M. & Vikström, T. 2014. Storytelling työkaluna. Vaikuta tarinoilla bisneksessä. Talentum. Helsinki.

Rauste-Von Wright, M., Von Wright, J. & Soini, T. 2003. Oppiminen ja koulutus. WSOY. Helsinki.

Riessman, C. K. 2008. Narrative Methods for the Human Sciences. SAGE Publications. Los Angeles.

Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. 2005. Haastattelu, tutkimus ja vuorovaikutus. Vastapaino. Tampere.

Salminen, E. 2005. Joustava urakehitys. Miten johtaa sitä? Edita. Helsinki.

Siltala, J. Monimuoto-opiskelija. 26.2.2015. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Haastattelu. Helsinki.

Sjöblom-Tallus, T. 24.2.2015. Monimuoto-opiskelija. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Haastattelu. Helsinki.

Sydänmaanlakka, P. 2006. Älykäs itsensä johtaminen. Näkökulmia henkilökohtaiseen kasvuun. Talentum. Helsinki.

Tiainen, M. 24.9.2015. Monimuoto-opiskelija. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Haastattelu. Helsinki.

Tilastokeskus. Hyvinvointikatsaus 3/2008. Aikuisiällä oppiminen saa kannatusta suomalaisilta. Kaisa-Mari Okkonen. Luettavissa: http://www.stat.fi/artikkelit/2008/art_2008-09-15_006.html?s=0#2

Luettu 13.1.2015.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2003. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.

Viitala, R. 2008. Johda osaamista! Osaamisen johtaminen teoriasta käytäntöön. Inforviestintä. Helsinki.

Vuokko, P. 2003. Markkinointiviestintä: merkitys, vaikutus ja keinot. WSOY. Helsinki.

Yle. Oppiminen: Psykologia ja ihmissuhteet. Oudot tunteet: Flow. Haastattelussa Kirsti Lonka. Artikkelin koonnut: Raili Löyttyniemi. Haastattelu esitetty 25.9.2012.

Luettavissa: <http://oppiminen.yle.fi/psykologia-ihmissuhteet/oudot-tunteet/oudot-tunteet-flow>. Luettu 23.1.2015.

Liitteet

Liite 1. Haastattelukysymykset monimuoto-opiskelijoille

Tausta

Millainen on tämän hetkinen tilanteesi ja työtaustasi?

Millainen pohjakoulutus ja aika edellisistä opinnoista sinulla on?

Mitä odotuksia sinulla oli Haaga-Heliasta ja millaisia ennakko-odotuksia sinulla oli opintojen suhteen?

Miten päädyit opiskelemaan Haaga-Heliam ja mistä sait tietoa Haaga-Helian tarjonnasta?

Millaisia asioita koet tärkeäksi opiskella nykyhetken ja tulevaisuuden työelämää varten?

Opiskelu Haaga-Heliassa

Mitkä olivat omat opiskelun motiivit?

Millaisia tuntemuksia opiskelut ovat herättäneet ja millaiseksi olet kokenut opiskelun?

Oletko kokenut opinnoissa onnistumisen ja oppimisen iloa, millaisissa tilanteissa?

Ovatko ennakko-odotukset opintojen suhteen toteutuneet?

Mikä oli parasta opinnoissa?

Ovatko opinnot olleet käytännönläheisiä?

Miten olet hyötynyt lisäopinnoista työelämässä tai muulla tavoin?

Minkälaisia suunnitelmia sinulla on opintojen jälkeen ja ovatko opinnot vaikuttaneet suunnitelmiin?

Millaisia vinkkejä antaisit niille, jotka vielä miettivät lisäopintoihin lähtemistä?

Toivoisitko enemmän kontaktia koulun kanssa?

Auttoivatko opinnot luomaan kontakteja työelämään?

Millaiset valmiudet työelämään kurssit ja Haaga-Helia antoivat?

Millaisia unelmia sinulla oli opintoihin ja työelämään liittyen ja ovatko ne toteutuneet?

Kehitysehdotuksia ja palautetta